İŞKUR

2013

AMASYA

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AMASYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2013)

Raporu Hazırlayanlar:

Sinan SARIKAŞ
İş ve Meslek Danışmanı

Mahmut KILIÇ
Memur

SUNUŞ

Ülkemizin gelişen ve günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Amasya İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

İbrahim Halil ÇOMAKTEKİN
Amasya Valisi

ÖNSÖZ

İlimizin İşgücü Piyasası Analiz çalışması, Genel Müdürlüğümüz talimatları ile TÜİK verilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda kurumumuz personelince gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı; İlimiz işgücü piyasasında oluşabilecek orta ve uzun vadeli işgücü ihtiyacının isabetli ve zamanında temin edilmesidir. İşsizlikle mücadelenin başta Türkiye olmak üzere dünya ülkeleri için taşıdığı önem, bu alanda ciddi ve kapsamlı çalışmaların yapılmasını gerekli kılmıştır.

İşsizlik sosyal bir olgu olarak ülkeler için önemli bir sorun oluşturmaktadır. Dünya ölçeğinde ekonomileri etkileyen ve giderek artma eğilimi gösteren işsizliğin, bir ölçüde de olsa etkilerini azaltmak, çözüm yollarını araştırmak ve bulmak, ortaya çıkacak farklı görüş ile bakış açılarını kamuoyu ile paylaşmak, işsizlik sorunu ile ilgili genel ve makro planda çözüm önerileri üretmek, sorunun temelinde yatan yerel ölçekte çalışmalar gerçekleştirmek ve sağlıklı veri oluşturma gibi belirli kriterleri dikkate alarak bulunduğumuz ilin işgücü piyasasını etkin bir şekilde gözetim altında tutmak en önemli hedefimizdir. Amasya ili İşgücü Piyasası Analiz çalışması da böyle bir ihtiyacın ortaya çıkmasından kaynaklanmıştır. Amasya İli işgücü piyasası devletimizin teşvik uygulamaları ile birlikte hızlı bir değişim içerisindedir. Bu değişim işgücü piyasasında çeşitliliği de beraberinde getirmektedir.

Bu analiz çalışması esas olarak kolektif bir çalışmanın ürünü olarak değerlendirilmelidir, çünkü işgücü piyasası analizi önce sağlıklı bir veri seti oluşturularak yapılır. Bu da ilin belirli bölgelerinin işyerlerinin taranması ile mümkündür. Buradan elde edilen veriler tasnif edilmiş ve istatistikî değerlendirmelere tabi tutulmuştur. Bu saha çalışmaları kapsamında toplanan bilgiler ışığında derlenen analiz raporu ekipte bulunan il müdürlüğümüz personelinin özverili çalışmaları sayesinde tamamlanmıştır. Analiz çalışmasındaki önerilerin hayata geçmesi ve okuyucularına faydalı olması dileklerimle, emeği geçen tüm personelime teşekkür ederim. Saygılarımla.

Osman YILMAZ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 6
EKONOMİK GÖSTERGELER 6
NÜFUS GÖSTERGELERİ 10
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 12
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 13
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 27
İKİNCİ BÖLÜM 33
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 33
AMAÇ VE YÖNTEM 33
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 35
AÇIK İŞLER 40
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 46
2013 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 50
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 51
SONUÇ 54
KAYNAKÇA 57
EKLER 58
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 58
Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 61
Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar 61
Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012) 63
Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 64
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 65
Ek 4:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri* 71
Ek 5: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması 2011 73

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları, TR83, % 7
Grafik 2: Teşvik Belgesi Olan Sabit Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı, Amasya, % 8
Grafik 3: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Amasya, 2013, % 9
Grafik 4: Yaş Gruplarına Göre Nüfus, %, 2012 11
Grafik 5: Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı, %, 2012 11
Grafik 6: İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, TR83, %, 2012 13
Grafik 7: Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, %, 2012 14
Grafik 8: Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83, %, 2012 15
Grafik 9: İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı, TR83, %, 2012 15
Grafik 10: Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR83, %, 2012 16
Grafik 11: Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR83, %, 2012 17
Grafik 12: İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, %, 2012 17
Grafik 13: İstihdam Edilenlerin Cinsiyete Göre İktisadi Faaliyet Kolları, % 2012 18
Grafik 14: İstihdam Edilenlerin Yıllara Göre İktisadi Faaliyet Kolları, % 2012 19
Grafik 15: Türkiye ve TR83 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012 20
Grafik 16: Türkiye ve TR83 Sektörel Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012 20
Grafik 17: Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranı, TR83, %, 2012 21
Grafik 18: Eğitim Durumuna Kayıt Dışılık, TR83, %, 2012 22
Grafik 19: İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı,TR83, %, 2012 22
Grafik 20: Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR83, %, 2012 23
Grafik 21: Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı, TR83, %, 2012 24
Grafik 22: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı, TR83, %, 2012 24
Grafik 23: İş Arama Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, TR83, %, 2012 25
Grafik 24: Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Dağılımı, TR83, %, 2012 26
Grafik 25: Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, %, 2012 29
Grafik 26: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, %, 2013 35
Grafik 27: Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı, %, 2013 36
Grafik 28: Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Dağılımı, %, 2013 38
Grafik 29: Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Oranları, %, 2013 39
Grafik 30: Sektörlere Göre Açık İş Oranları, %, 2013 42
Grafik 31: Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, %, 2013 43
Grafik 32: Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları, %, 2013 43
Grafik 33: Açık İşler İçin İstenen Düzeyler, %, 2013 44
Grafik 34:İşverenlerin En Çok Talep Ettiği İstenen Beceri Düzeyleri, %, 2013 45
Grafik 35: Açık İşlerin Aranma Yollarına Göre Dağılımı, %, 2013 46
Grafik 36: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, %, 2013 47
Grafik 37: Meslek Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, %, 2013 49

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer, % ... 8
Tablo 2: Açılan, Kapanan İşyeri Sayıları, Amasya, 2011/2012 ... 9
Tablo 3: İlin Göç Yapısı ve Net Göç Hızı, (2010-2012) ... 10
Tablo 4: Orta Öğretim Okul Sayıları, 2012-2013 ... 12
Tablo 5: Orta Öğretim Öğrenci Sayıları, 2012-2013 ... 13
Tablo 6: Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu, TR83, Bin Kişi, 2012 ... 25
Tablo 7: İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR83, Bin Kişi, 2012 ... 27
Tablo 8: Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 ... 28
Tablo 9: Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 ... 28
Tablo 10: Açık İşlerin Dağılımı, 2012 ... 29
Tablo 11: İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, %, 2012 ... 30
Tablo 12: Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 ... 30
Tablo 13: Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 ... 31
Tablo 14: Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012 ... 32
Tablo 15: Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 ... 32
Tablo 16: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012) ... 34
Tablo 17: Sektörlere Göre Çalışan Oranları, 2013 ... 37
Tablo 18: En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı, 2013 ... 40
Tablo 19: Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, %, 2013 ... 41
Tablo 20: En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı, % ... 44
Tablo 21: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, %, 2013 ... 47
Tablo 22: Temininde Güçlük Çekilen İlk On Meslek, 2013 ... 48
Tablo 23: Sektörlere Göre NİDO, %, 2013 ... 50
Tablo 24: Kısa ve Orta Vadede Net İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım, %, 2013 ... 51
Tablo 25: En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 10 Meslek ... 52
Tablo 26: En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 10 Meslek ... 53

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

HİA: Hanehalkı İşgücü Anketi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2012 yılı sonuçlarına göre Amasya ilinin % 67'si çalışma yaşındadır. Amasya ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasına paraleldir. Yani Amasya'da Türkiye ortalaması gibi daha fazla kişi kentte yaşamaktadır.

Amasya göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -5,88'dir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-44 yaş grubu oluşturmaktadır. Bu durum ilin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusun il dışına çıktığını göstermektedir.

Amasya ilinin yaş dağılımı Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasıyla aynıdır. Yaşlı nüfusun payı daha fazladır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır.

15+ yaş nüfusun % 5'i okuryazar değildir. Nüfusun % 6'sı sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirmeyenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (% 67) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır.

Bölge bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında bölgede dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. 2012 yılı verilerine göre bölge işsizlik oranı % 5,7'dir. İşgücüne katılım oranı % 48,7'dir. İstihdam oranı % 45,9 ile % 45,4 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bölgedeki işsizlik oranı Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. 2011 yılında ilde 253 kurulan işyerine karşı 155 işyeri kapanmıştır. 2012 yılında ise ilde açılan her 244 işyerine karşılık 125 işyeri kapanmıştır.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2013 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 34'ü ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 18,9 oranı ile imalat ve % 15 oranı ile inşaat sektörü takip etmektedir.

Çalışanların % 70,6'sı imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör % 32,5 ile imalat sektörüdür. İmalat sektörünü, % 26,1 ile toptan ve perakende ticaret ve % 12 ile inşaat sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 18,8 'dir.

Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarıdan fazlası (% 62,8) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı sadece % 1,9, çalışanlarının % 41,7'sinin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 1,5 ve çalışanlarının % 40,4'ünün kadın olduğu eğitim sektörünün toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 3,9'dur.

İmalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi erkeklerde ilk sıradadır. Kadınlarda ise bundan farklı olarak Toptan ve Perakende Ticarette ilk sıradadır. Erkek çalışanların % 33,6'sı, kadın çalışanların da % 28'i imalat sektöründedir. Kadınlarda hâkim sektör olan ticarette ise erkek çalışanların % 24,6'sı, kadın çalışanların da % 32,5'i ticaret sektöründedir. Toplam çalışanlara göre

üçüncü sırada olan inşaat, % 13,9 pay ile erkek çalışanlarda yine üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Çalışanların %27'si sanatkar ve ilgili işler meslek grubunda[1] çalışmaktadır. İkinci sırada %20 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda çalışanlar, üçüncü ve dördüncü sırada sıra ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile hizmet ve satış elemanları çalışanları yer almaktadır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş[2] imalat sektöründedir. Amasya ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı toptan ve perakende ticaret ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 47,1'i imalat , % 25,4'ü ticaret, % 7,1'i madencilik sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri; kültür, sanat ve eğlence; su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

İlde açık iş oranı % 4,4' tür ve bu oran % 4,4 olan Türkiye ortalaması ile aynıdır.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 5,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar iken ilde sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubudur. Bu meslek grubundaki açık iş oranı % 7'dir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek konfeksiyon işçisidir. Açık işlerin % 17,2'sini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 6,4 ile mermer işçisi takip etmektedir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 33,5'ini oluşturmaktadır

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Ancak ilde oran Türkiye oranından (% 42) daha düşük seviyededir (% 30,6). İkinci sırada ilde (% 20) ile genel lise, Türkiye'de ise (% 21,7) lise altı eğitim gelmektedir. İlde üçüncü sırada % 16 ile meslek lisesi gelmektedir.

Temininde en çok zorluk çekilen meslek konfeksiyon işçisidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 19,1'ini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 4,2 ile mermer işçisi, onu da % 3,6 ile diğer madenciler ve taş ocakçılar takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğer meslekler; Beden işçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), plastik mamuller imal işçisi, makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, mobilya imalatçısı/mobilyacı (Ahşap) ve kasap'tır.

İlde 2013 yılı sonuna kadar ve 30 Haziran 2014 tarihine kadar istihdam artışı beklenmektedir. Yani işe girişlerin işten çıkışlardan fazla olacağı öngörülmektedir. Yıl sonuna kadar idari ve destek hizmet faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde net istihdam azalışı beklense de 30 Haziran 2013 tarihine kadar sadece finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe net istihdam azalışı olacağı belirtilmiştir.

[1] Ana meslek grubu: ISCO 2008

[2] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör İmalat ve inşaattır. Bu iki sektörde de iki dönemde de net istihdam arştı beklenmektedir. 30 Haziran 2014 itibariyle Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörü ile madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe önemli bir oranda istihdam artışı beklenmektedir.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % 7,7'den % 10,4'e çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

İlde net istihdam artışının oranı Türkiye'den farklıdır. 31 Aralık 2013 itibariyle ilde net istihdam artışının en fazla olduğu sektör imalat sektörü iken Türkiye de idari ve destek hizmet faaliyetleridir. Türkiye de ikinci sırada gayrimenkul faaliyetleri iken ilde inşaat sektörüdür. 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde net istihdam değişim oranının[3] en yüksek olduğu sektör % 11,86 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür (% 10,53). İstihdam değişiminde bu iki sektörü % 8,27 ile imalat sektörü, % 7,42 ile inşaat sektörü takip etmektedir.

İlde net istihdam değişim oranı 31 Aralık 2013 itibariyle % 6,17 iken Türkiye'de % 4,7'dir. 30 Haziran 2013 itibariyle ilde net istihdam değişim oranı % 7,06 iken Türkiye'de % 4,8'dir. İki dönemde de ilde net istihdam değişim oranı Türkiye'den fazladır.

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek altı aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin % 38,2'si imalat sektöründedir. İmalatı % 23,6 ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise % 12,7 ile inşaat sektörü faaliyetlerinde çalışan işletmelerdir. Araştırmada dikkat çekici olan istihdamın en büyük üçüncü sektörü olan inşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmemekte ve 31 Aralık itibariyle de sektörde net istihdam artışı beklenmektedir.

Kısa ve orta vadede Türkiye'de net istihdam artışı bekleyen sektörlerin dağılımında birinci sektör imalat sektörüdür. İmalat sektörü net istihdam artışının kısa vadede % 46'sını orta vadede % 38'ini oluşturmaktadır. İmalat sektörünü toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Bilgi ve iletişim sektörü ve gayrimenkul faaliyetleri sektörünün istihdam dağılımından pay alamadığı görülmektedir.

Meslek bazında değerlendirme yaparsak kısa dönemde (altı aylık) en fazla istihdam artışı beklenen ilk beş meslek sırasıyla konfeksiyon İşçisi, beden işçisi (inşaat), mermer işçisi, diğer madenciler ve taş ocakçılar ve garsondur. Türkiye'de ilk beş mesleğe bakıldığında sıralamanın makineci (dikiş), güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, beden işçisi (genel) ve satış danışmanı olduğu görülmektedir.

İlk on meslek incelendiğinde ilde ve Türkiye'de aynı sektörde farklı mesleklerin öne çıktığı dikkat çekmektedir. Örneğin ilde birinci sırada konfeksiyon işçisi varken Türkiye'de aynı sektörde çalışan makineci (dikiş) mesleği birinci sıradadır.

Orta vadede (bir yıllık) ilde en fazla istihdam artışı beklenen ilk beş mesleğe bakıldığında kısa vadedeki istihdam artışı ile paralel olduğu görülmektedir. Yine ilde ilk iki sırada Konfeksiyon işçisi ve beden işçisi (inşaat) gelirken bu meslekleri diğer madenciler ve taş ocakçıları, mermer işçisi ve beden işçisi (genel) meslekleri takip etmektedir. Türkiye'de orta vadede istihdam artışı beklenen ilk beş meslek; güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, makineci (dikiş), beden işçisi (genel) ve beden işçisi (inşaat) meslekleridir.

[3] Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) istihdam değişimini açıklar ve net istihdam değişiminin toplam çalışana oranını ifade eder.

Yine meslek bazında ilde en fazla istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek kısa dönemde (altı aylık) servis şoförü (okul), beden işçisi (temizlik), beden işçisi (genel), sıhhi tesisatçı ve ısı yalıtımcısıdır. Uzun vadede (bir yıllık) ilde istihdam azalışı beklenen sıhhi tesisatçı, inşaat bekçisi, büro işçisi, satış temsilcisi/gezgin satıcı, hamurkâr meslekleridir.

İstihdam azalışında meslekler bazında il ve Türkiye arasında büyük farklılık olduğu görülmektedir. Türkiye'de orta vadede (altı aylık) istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek; tuğla imal işçisi, oda görevlisi-turizm, endüstriyel boru montajcısı, bahçıvan ve diğer fidanlık işçileri ve bahçıvanlardır. Uzun vadede (bir yıllık) istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek ise sebze toplama işçisi, kuruyemiş paketleme işçisi, diğer kâğıt imalat işçileri, meyve sebze ayıklama işçisi ve gümrük memuru şeklindedir.

GİRİŞ

Amasya ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Amasya ili için 15 Mayıs-30 Haziran tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Amasya işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm Amasya işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASISININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[4] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Amasya ilinin yer aldığı TR83 (Tokat, Amasya, Çorum ve Samsun illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Amasya, Samsun ile benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında yer alırken, Çorum ve Tokat daha alt sıradadır.[5] Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en çok gelişmiş il, 33. sırada olan Samsun'dur. Amasya 37. sırada yer alırken, Çorum 50. ve Tokat 57. sırada bulunmaktadır.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

---

[4] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[5] İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

Grafik 1: Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları, TR83, %

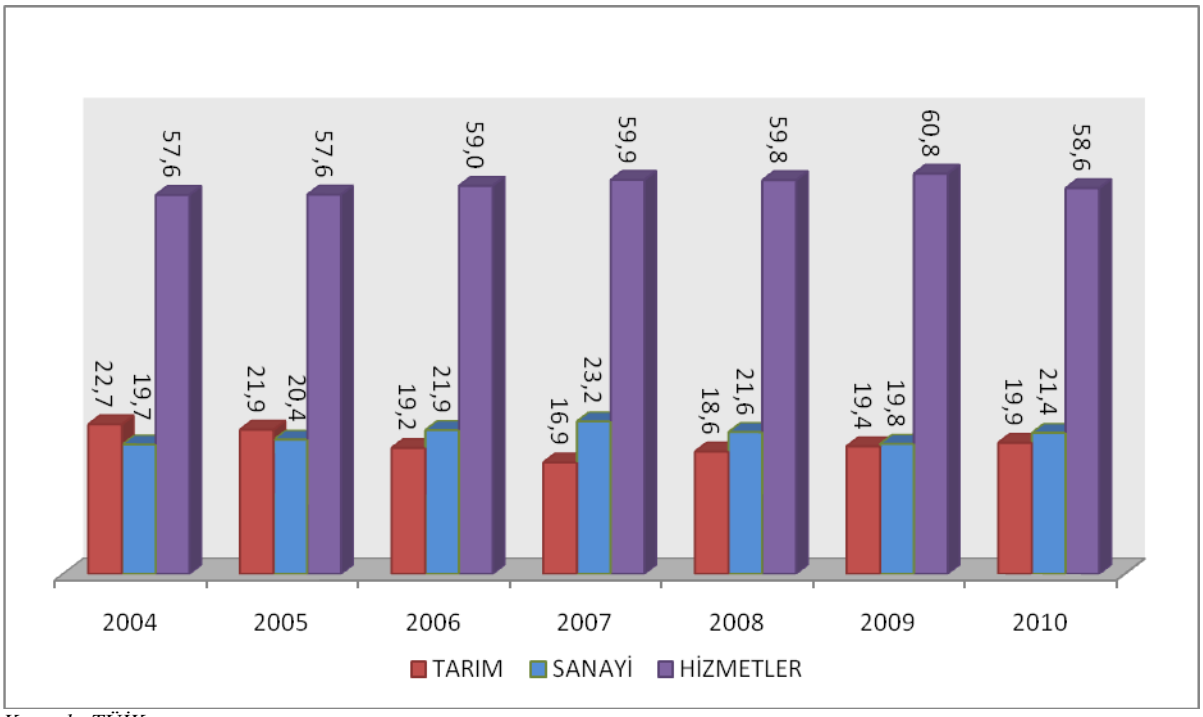

Kaynak: TÜİK

Amasya ilinin yer aldığı bölgede elde edilen son verilere göre Gayri Safi Katma Değer[6] itibariyle hâkim sektör % 58,6 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 21,4 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 19,9 ile en az paya sahiptir. Bu değerlerin 2004 ve 2010 yılları arasında da çok fazla değişikliğe uğramaması bölgedeki sektörel ağırlığın değişmemesinde kaynaklanmaktadır.

[6] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2013 yılı olup, 2010 yılı değerlerini içermektedir. 2011 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

Grafik 2: Teşvik Belgesi Olan Sabit Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı, Amasya, %

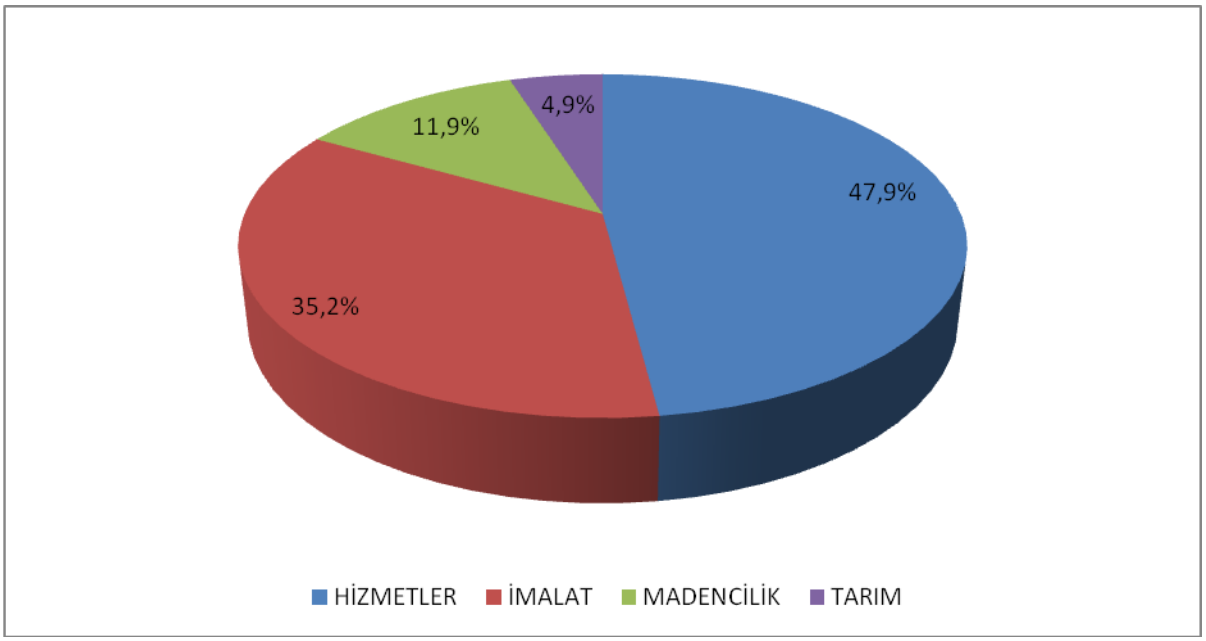

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

İlde teşviklerin sektörel dağılımına bakıldığında en fazla pay alan sektörün % 47,9 ile hizmetler sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü % 35,2 ile imalat sektörü, % 11,9 ile madencilik ve % 4,9 ile tarım sektörü takip etmektedir.

Tablo 1: Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer, %

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TR83	15,17%	16,55%	10,13%	17,85%	-2,36%	11,93%
TÜRKİYE	14,11%	15,52%	11,54%	11,88%	-0,17%	11,72%

Kaynak: TÜİK

Bölgede kişi başına gayri safi katma değer Türkiye ortalamasının biraz üzerindedir. Ancak yıllar itibariyle gayri safi katma değer istikrarlı değildir. Bölgenin 2005 yılında % 15,17 olan kişi başına gayri safi katma değer payı 2010 yılında % 11,93'e gerilemiştir.

Tablo 2: Açılan, Kapanan İşyeri Sayıları, Amasya, 2011/2012

İL ADI	2012 OCAK-ARALIK (ONİKİ AYLIK)								2011 OCAK-ARALIK (ONİKİ AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
AMASYA	86	2	156	26	13	23	12	90	107	5	141	34	12	23	10	122
TOPLAM	**86**	**2**	**156**	**26**	**13**	**23**	**12**	**90**	**107**	**5**	**141**	**34**	**12**	**23**	**10**	**122**

Kaynak: TOBB

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. 2011 yılında ilde 253 kurulan işyerine karşı 155 işyeri kapanmıştır. 2012 yılında ise ilde açılan her 244 işyerine karşılık 125 işyeri kapanmıştır.

Kamu yatırımlarında da ilin aldığı pay düşüktür. 2013 yılında il kamu yatırımlarında 48. sıradadır. İlin kamu yatırımlarından aldığı pay 155.451.000 TL'dir. İlde en fazla pay diğer kamu hizmetlerindedir ve bu pay 64.419.000 TL'dir.

Grafik 3: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Amasya, 2013, %

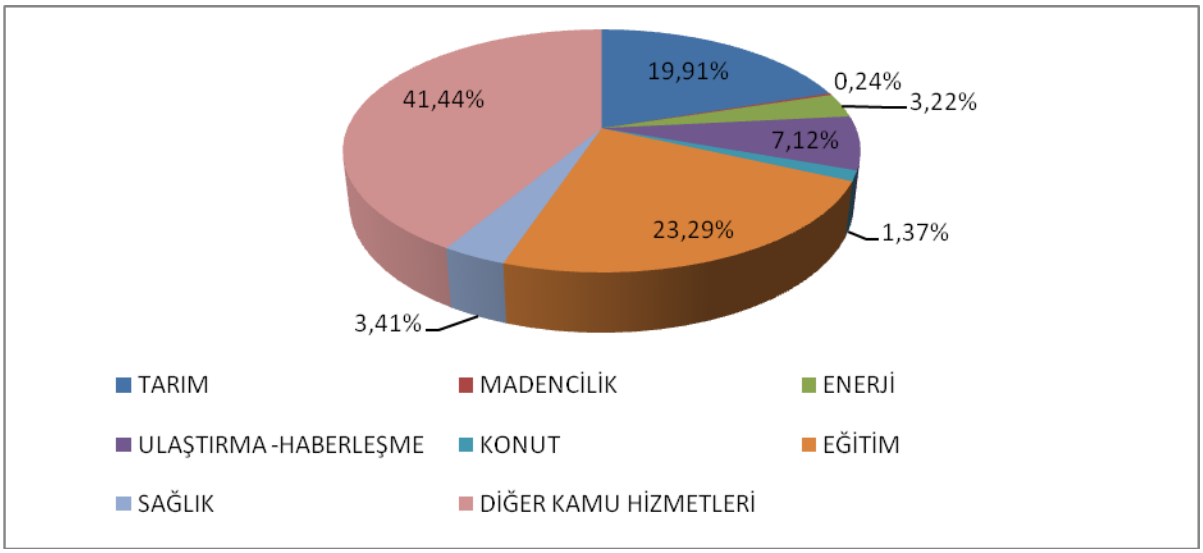

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

İlde kamu yatırımlarının dağılımına bakıldığında en fazla payı diğer kamu hizmetlerinin aldığı görülmektedir. Diğer kamu hizmetlerinin aldığı pay % 41,44'tür. Diğer kamu hizmetlerini % 23,29 ile eğitim hizmetleri, % 19,91 ile tarım takip etmektedir. İlde kamu yatırımlarından en az pay alan sektör % 0,24 ile madenciliktir. İmalat ve Turizm sektöründe kamu yatırımı bulunmamaktadır. Kamu yatırımlarından yeterince yararlanamaması nedeniyle İlimiz ekonomik gelişmede geri kalmıştır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır.

2012 yılı sonuçlarına göre Amasya ilinin nüfusu 322.283 kişi[7] olup, ilde 159.386 erkek, 162.897 kadın yaşamaktadır. 15+ yaş nüfusu 255.176 kişidir. Çalışma yaşındaki erkek nüfus 124.942 kişi, kadın nüfus ise 130.234 kişidir. Amasya ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasıyla 2012 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun % 77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Amasya da bu oran % 65,6'dır. Amasya ilinin nüfusunun % 34,4'ü de kırsal kesimde yaşamaktadır.

Tablo 3: İlin Göç Yapısı ve Net Göç Hızı, (2010-2012)

		ADNKS	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2010	Türkiye	73.722.988	2.360.079	2.360.079	0	0
	TR83	2.740.686	78.099	113.464	-35.365	-12,82
	Amasya	334.786	11.729	13.726	-1.997	-6
2011	Türkiye	74.724.269	2.420.181	2.420.181	0	0
	TR83	2.717.685	82.533	107.591	-25.058	-9,18
	Amasya	323.079	11.424	14.142	-2.718	-8,38
2012	Türkiye	75.627.384	2.317.814	2.317.814	0	0
	TR83	2.717.970	83.132	98.752	-15.620	-5,73
	Amasya	322.283	11.228	13.128	-1.900	-5,88

Kaynak: TÜİK

2012 yılında İlin verdiği göç ile aldığı göç arasındaki fark 1.900 kişi olup tabloda da görüldüğü gibi il, son 3 yılda göç vermektedir. İlin net göç hızı -5,88'dir. Son üç yıla bakıldığında verdiği göç azalmaktadır. Net göç hızları 2010 yılında -6, 2011 yılında -8,38 iken 2012 yılında -5,38 olması dikkat çekmektedir. İlimizden göçün nedenleri arasında daha fazla iş olanaklarına sahip olmak, tayin-iş değişikliği, eğitim, sağlık gibi nedenler gösterilebilir. Göçün en büyük nedeni olarak iş olanaklarının yeterli olmaması gösterilebilir bu durumda göç hızının düşmesi için istihdam olanaklarının artırılması gerekmektedir.

Özellikle genç nüfusun kırsal kesimde kalmak istemediği büyük şehirleri tercih ettiği görülmektedir. Bunun dışında göç eden kişilerin sosyo-ekonomik durumunun geliştirilmesi için yapılan faaliyetlerde il merkezine ağırlık verilmesi, kırsal kesimden göç edenler için meslek kazandırma kurslarının ağırlıklı olarak açılması gerekmektedir. Ayrıca kırsal kesimde tarım, hayvancılık ve sosyal anlamda yeni politikaların uygulanması gerekmektedir.

[7] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Grafik 4: Yaş Gruplarına Göre Nüfus, %, 2012

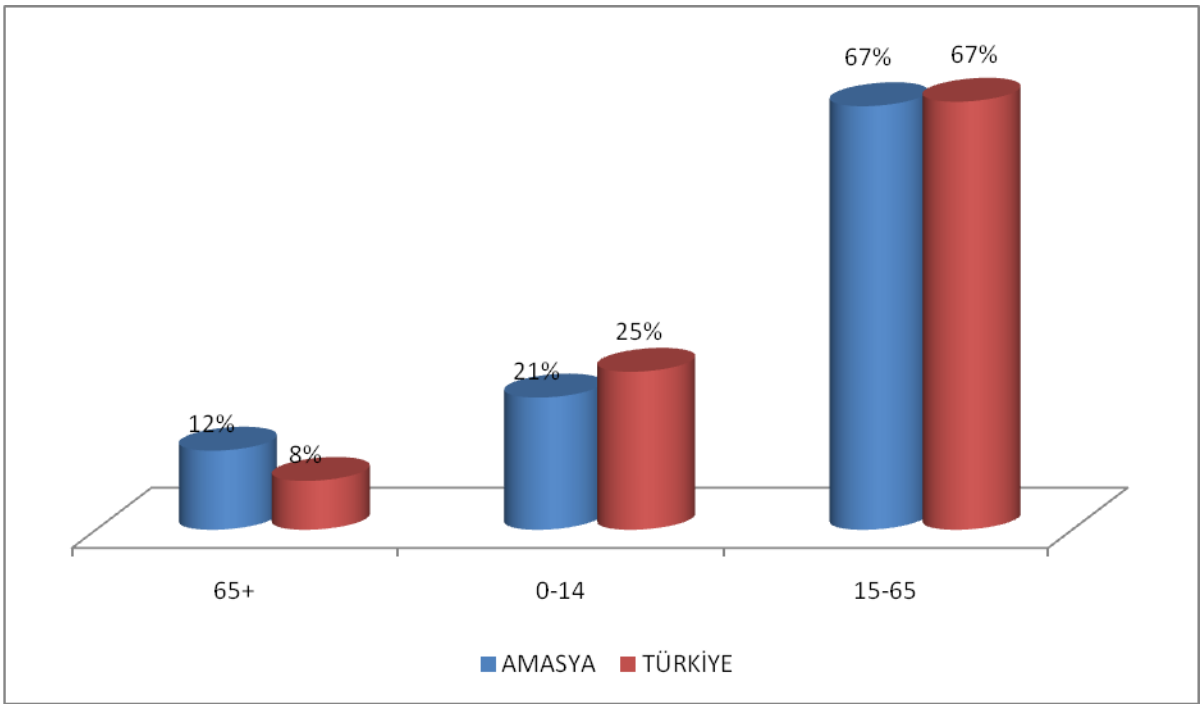

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Amasya ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken çalışabilir yaştaki nüfus[8] Türkiye ortalamasıyla aynıdır. 15-65 yaş arası nüfusun oranı % 67'dir. İl nüfusunun 65+ yaş grubunda oranı Türkiye'den fazladır. İlde 65+ yaş oranı % 12 iken bu oran Türkiye'de % 8'dir.

Grafik 5: Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı, %, 2012

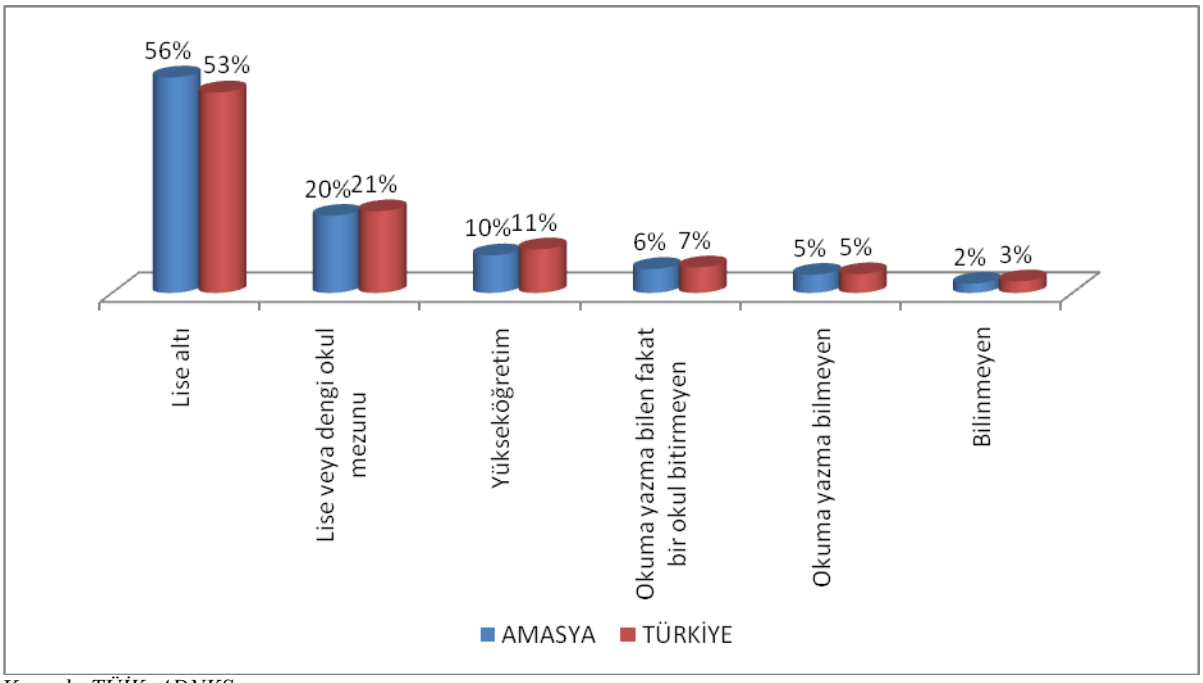

Kaynak: TÜİK, ADNKS

[8] 15-64 yaş grubu

15+ yaş nüfusun % 5'i okuma yazma bilmemektedir. Nüfusun % 6'sı sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56)[9] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Nüfusun % 20,'si lise ve dengi okul mezunu, % 10'u yüksek eğitimlidir.

İlin eğitim seviyesine bakıldığında Türkiye ile paralel bir eğitim seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Tüm eğitim seviyelerinde il ile Türkiye arasında yaklaşık değerler görülmektedir. Ancak lise altı eğitimliler ilde % 56'lık orana sahip iken Türkiye'nin oranı %53'dür. İşgücü piyasasına dahil olmada eğitim açısından nüfusun büyük bir kısmı dezavantajlı durumdadır.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlimizde 102'si merkezde olmak üzere toplam 259 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu okullarda 20.031 erkek, 18.912 kız olmak üzere toplam 38.943 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

İlimizde 28'i Meslek Lisesi olmak üzere toplam 50 Lise bulunmaktadır. Merkez ilçede Genel Lise ile Meslek Lisesi sayısı eşit dağılım göstermektedir. Buna rağmen ilçelere bakıldığında; küçük ilçelerde Genel Lise sayısı az olup Meslek Liseleri ağırlık göstermektedir. İlimizdeki liselerin geneline bakıldığında 9.925 erkek 8.873 kız öğrenci bu okullarımızda eğitim görmektedir. Amasya ilindeki öğrenci sayısının ilçelere göre dağılımı ve kız erkek oranı aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 4: Orta Öğretim Okul Sayıları, 2012-2013

İLÇE	OKUL SAYISI			
	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam
Merkez	102	10	9	121
Göynücek	19	0	2	21
Gümüşhacıköy	16	2	3	21
Hamamözü	5	0	1	6
Merzifon	41	4	5	50
Suluova	38	4	5	47
Taşova	38	2	3	43
Toplam	**259**	**22**	**28**	**309**

Kaynak: MEB

[9] Lise altı eğitimliler ilkokul, ortaokul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

Tablo 5: Orta Öğretim Öğrenci Sayıları, 2012-2013

İLÇE	ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI			KIZ ÖĞRENCİ SAYISI			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	İlköğretim	Genel Lise	Meslek Lisesi	
Merkez	8.709	1.954	2.647	8.009	2.064	1.992	25.375
Göynücek	760	0	196	709	0	199	1.864
Gümüşhacıköy	1.190	252	378	1.159	317	291	3.587
Hamamözü	235	0	73	244	0	46	598
Merzifon	4.109	687	1.479	3.977	832	958	12.042
Suluova	3.162	512	999	3.091	663	818	9.245
Taşova	1.866	266	482	1.723	334	359	5.030
TOPLAM	20.031	3.671	6.254	18.912	4.210	4.663	57.741

Kaynak: MEB

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

Bölgede mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında bölgede dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2012 yılı itibariyle % 5,7'dir. Türkiye'de işsizlik oranı % 9,2 'dir. Bölgede işgücüne katılım oranı % 48,7'dir. İstihdam oranı % 45,9 ile % 45,4 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik 6: İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, TR83, %, 2012

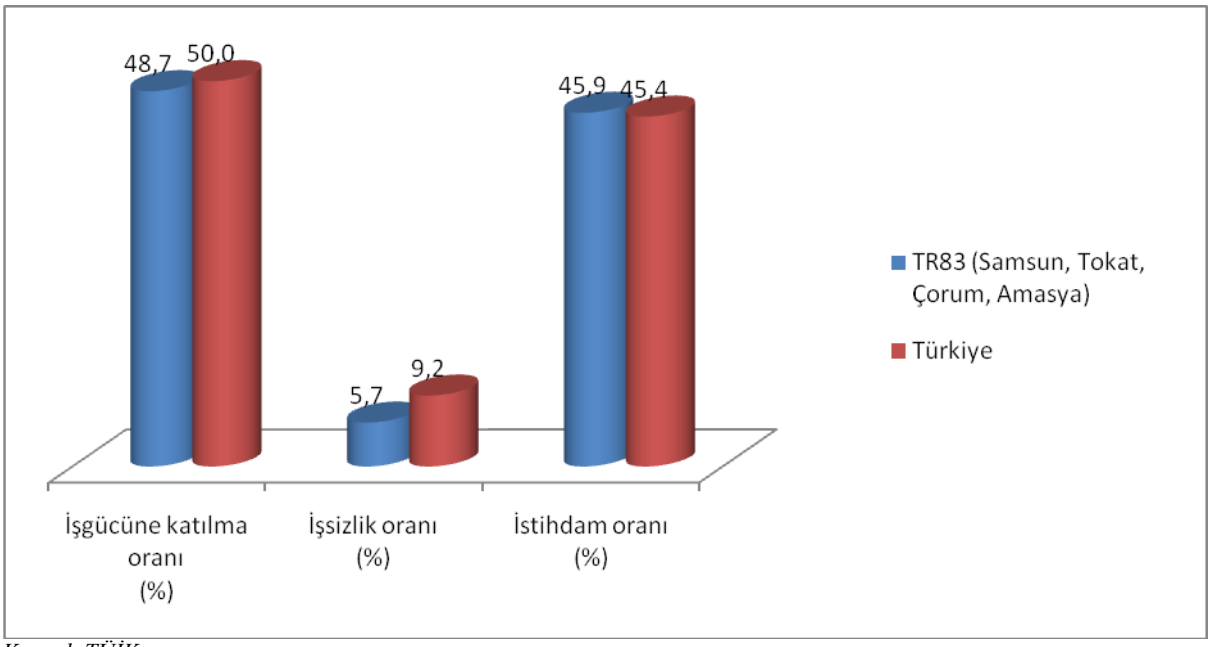

Kaynak:TÜİK

2004-2012 yılları arasında işgücüne katılım oranları incelendiğinde tüm yıllarda erkeklerin kadınlardan daha yüksek oranda işgücüne katıldığı görülmektedir. Bu veriler bize erkeklerin kadınlara oranla işgücü piyasasında daha fazla yer aldığını göstermektedir. Kadınların işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artırılması amacıyla kurumumuz tarafından, kadınların işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştıracak eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Amasya iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TR83 bölümlenmesi çerçevesinde Tokat, Çorum, Samsun illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Amasya iline ilişkin bilgi vermemesi ve Amasya ile birlikte Tokat, Çorum ve Samsun illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

İstihdam

Bölge istihdam oranı % 45,9'dur. Her 100 erkekten 63'ü (% 63), her 100 kadından 30'u (% 29,8) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı % 65 olan Türkiye ortalamasından 2 puan düşük iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (% 25,6) 3,5 puan yüksektir. Kadın istihdam oranının fazla olmasının nedeni olarak tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlar gösterilebilir. Toplam istihdama bakıldığında % 45,9 olan bölge istihdam oranı % 45,4 olan Türkiye istihdam oranından fazladır.

Grafik 7: Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, %, 2012

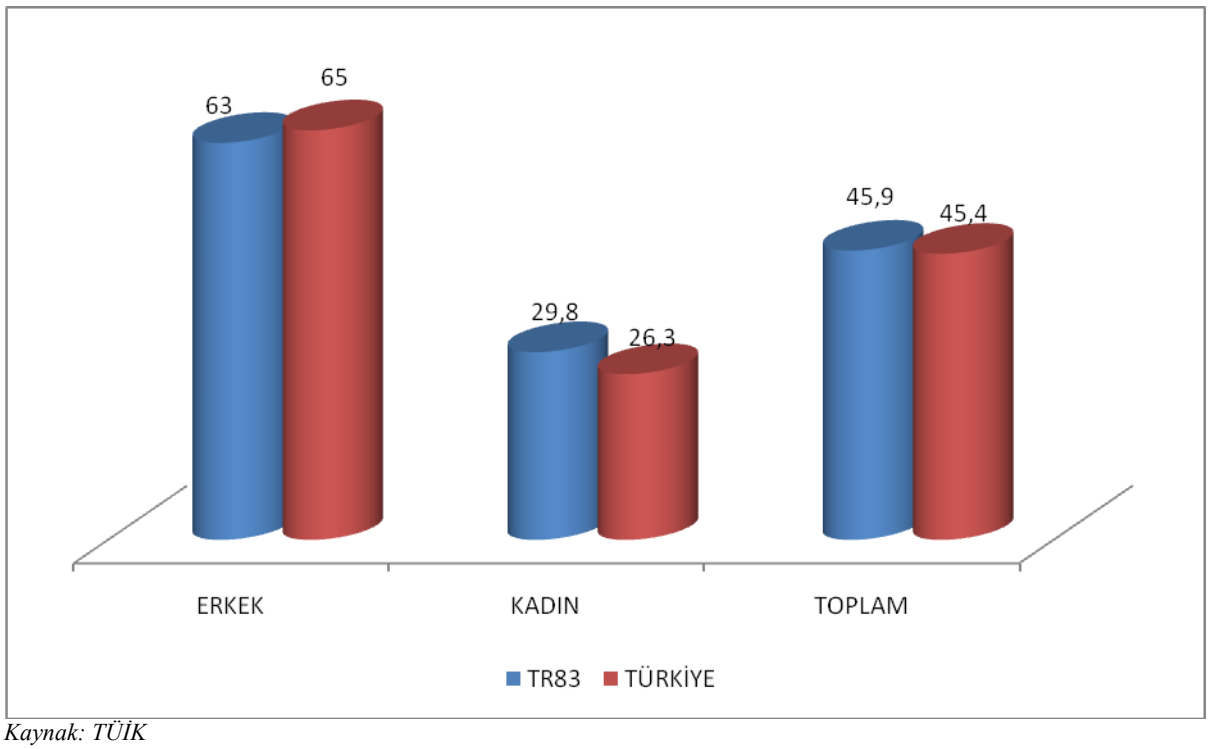

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle kadınlarda daha belirgindir. Okur yazma bilmeyenlerde % 25,5 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde % 47'ye, lise ve dengi okul mezunlarında % 49,4'e yüksek okul mezunlarında % 66,7'ye yükselmektedir. Kadınlarda lise altı eğitimlilerde %30,4 olan istihdam oranı 20,8 puan artarak yüksek eğitimlilerde % 51,2'ye, erkeklerde 13,3 puan artarak % 63,1'den % 76,4'e yükselmektedir.

Grafik 8: Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR83, %, 2012

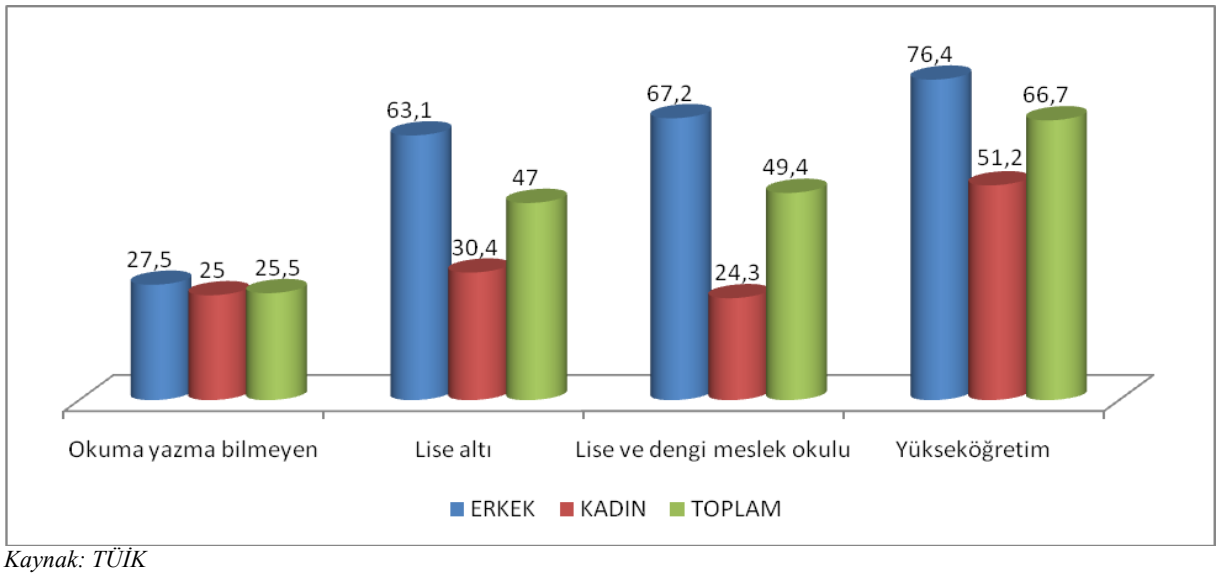

Kaynak: TÜİK

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının % 60,7), bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların % 62'si tarımda çalışmaktadır. Bölge istihdamında hakim sektör tarımdır. Çalışanların % 42'5'i tarım sektöründedir. Bu oran % 24,6 olan Türkiye ortalamasının çok üzerindedir. Bölgede erkeklerin çoğunluğu (% 67,3) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte bu oran % 75,4 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Grafik 9: İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı, TR83, %, 2012

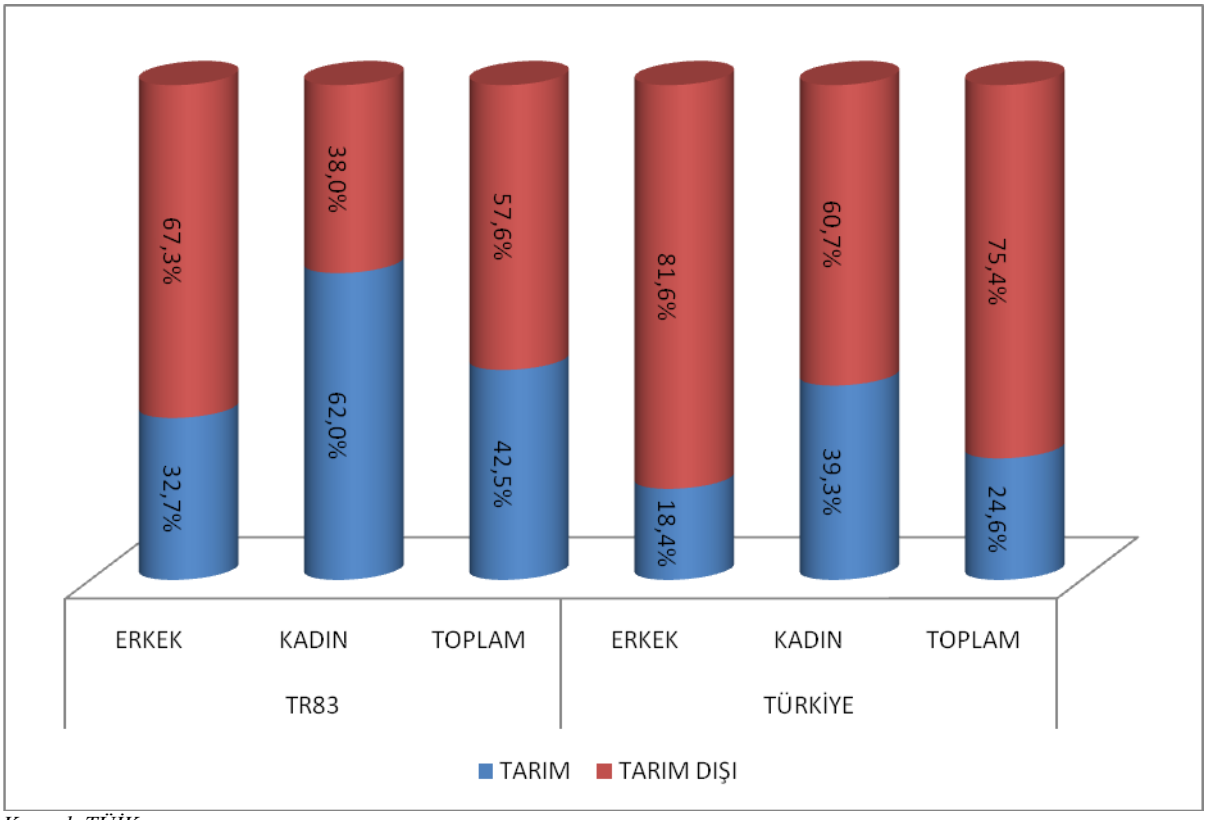

Kaynak:TÜİK

Bölge istihdamının % 8'ini okuma yazma bilmeyenler oluştururken, % 66'sını da lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı % 14, yüksek eğitimlilerin oranı da % 12'dir.

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 90,5) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de % 51,8'i tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 67,5'i, yüksek eğitimlilerin de % 87,8'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 10: Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR83, %, 2012

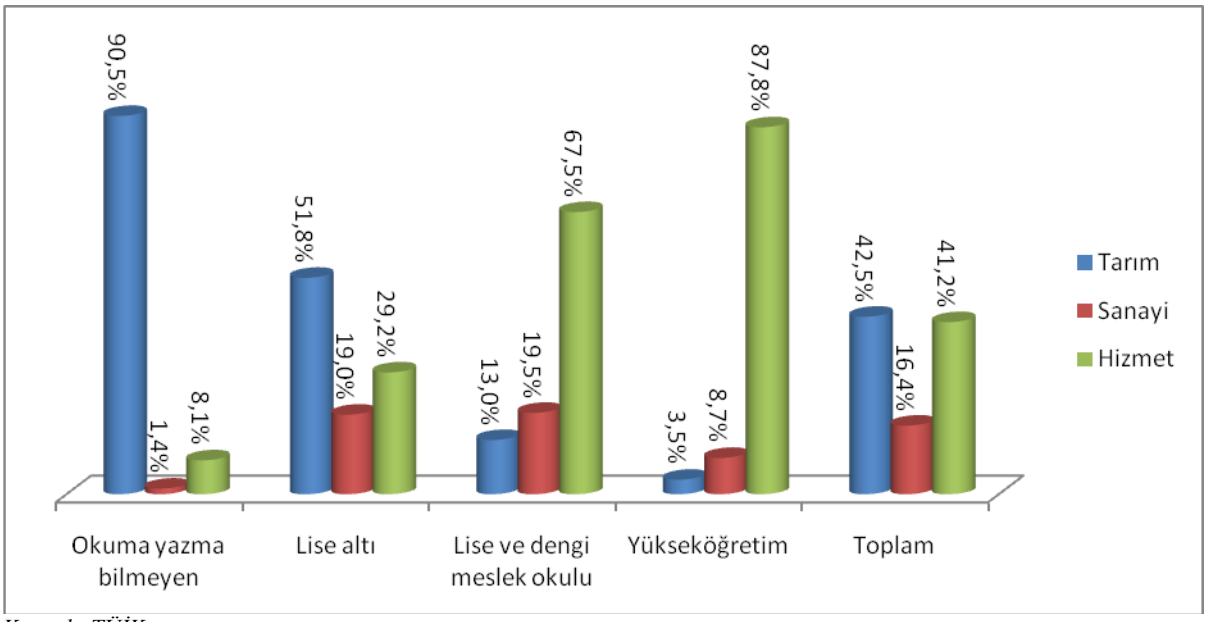

Kaynak: TÜİK

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. 35-54 yaş grubundaki istihdam oranı % 58,8'dir. Bu yaş grubunda erkeklerdeki istihdam oranı kadınların yaklaşık 2 katıdır. Bu yaş grubunu % 47,7 ile 20-24 yaş grubu takip etmektedir. 55 ve üzeri yaştaki istihdam oranı % 27,6 iken 15-19 yaş grubundaki istihdam oranı % 19,9'dur.

Grafik 11: Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR83, %, 2012

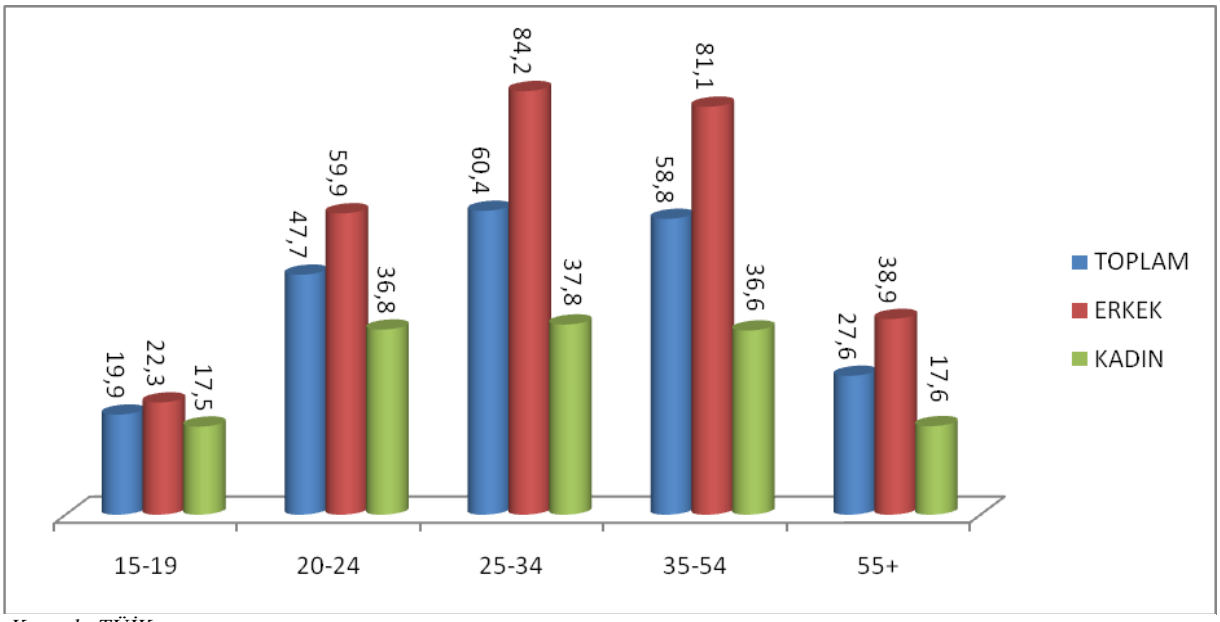

Kaynak: TÜİK

Toplam çalışanların % 46,7'si ücretli, maaşlı veya yevmiyelidir. İstihdamın % 28,1'i kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların % 25,2'si ücretsiz aile işçisidir.

Grafik 12: İşteki Duruma Göre İstihdam, TR83, %, 2012

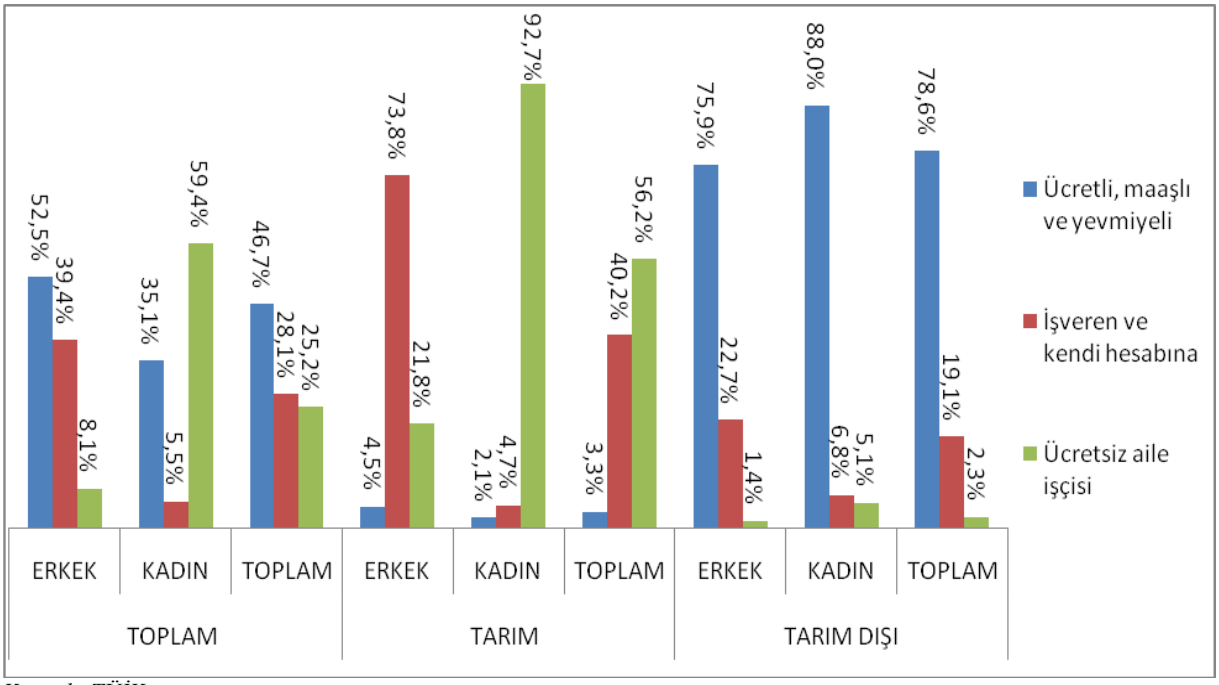

Kaynak: TÜİK

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin yarısı ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda % 31'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı % 10,5 iken, bu oran kadınlarda % 62'ye çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Kadınların çoğu işgücü piyasasında ücretsiz aile işçisi olarak yer almaktadır Kurumumuz tarafından düzenlenen girişimcilik ve meslek edindirme kurslarıyla kadınların işgücü piyasasında işveren ve kendi hesabına veya ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışan olarak yer alması sağlanmalıdır.

Grafik 13: İstihdam Edilenlerin Cinsiyete Göre İktisadi Faaliyet Kolları, % 2012

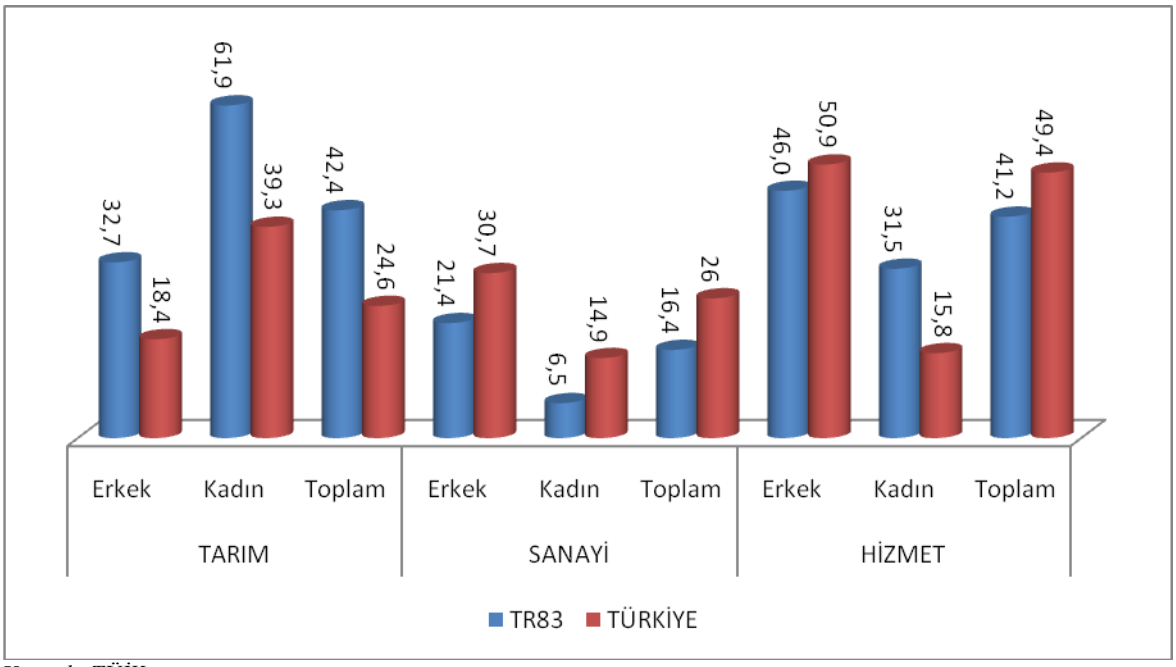

Kaynak: TÜİK

Türkiye'de ve bölgede erkek istihdamında hakim sektör hizmet sektörüdür. Bölgede çalışan her 100 erkekten 46'sı hizmet sektöründe iken Türkiye'de her 100 çalışandan 51'i erkektir. İkinci sırada % 32,7 ile tarım sektörü yer almaktadır. Bölgede kadın istihdamında hakim sektör, tarım sektörüdür. Çalışan her 100 kadından 62'si tarım sektöründedir. Türkiye'de tarım sektöründe çalışan kadınların oranı % 39,3'tür. İkinci sırada % 32 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Bölgede toplam istihdamın % 16,4'ü sadece sanayi sektöründedir. Bu oran Türkiye'de % 26'dır. Bölgede kadınların sanayideki istihdam oranı da % 6,5'tir. Türkiye'de tarım sektöründe kadın istihdam oranı % 14,9'dur.

İstihdamın mesleki dağılımında, tarım sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak tarım üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Bölgede halen Tarım sektörünün ilk sırada yer alması bölgenin gelişmekte olduğunu göstermektedir.

Grafik 14: İstihdam Edilenlerin Yıllara Göre İktisadi Faaliyet Kolları, % 2012

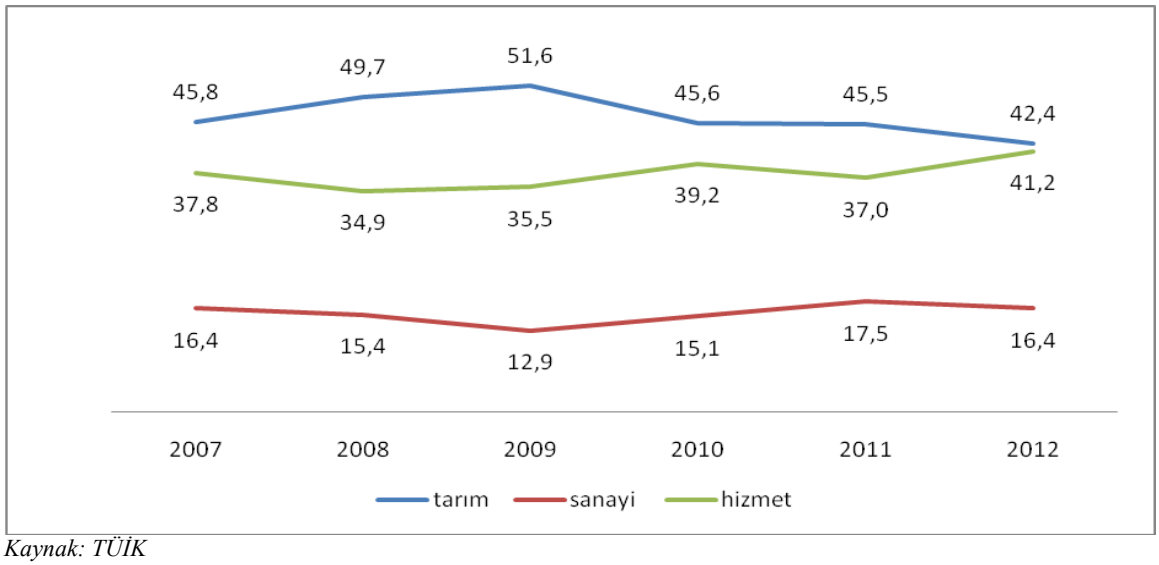

Kaynak: TÜİK

İller itibariyle istihdam edilenlere bakıldığında hizmet sektöründe istihdam edilenlerin artığı tarım sektöründe istihdam edilenlerin azaldığı görülmektedir. 2007-2012 yılları arasında sanayide istihdamda gelişme olmadığı görülmektedir. 2007 yılında % 16,4 olan sanayideki istihdam oranı 2012 yılında aynı orana sahiptir.

Sanayi sektöründeki bu durgunluğu engellemek için organize sanayi bölgelerinin kurulması ve girişimcilerin sanayi sektöründeki çabalarının desteklenmesi gerekmektedir.

Sanayi sektöründeki en büyük sorunlardan birisi de ara kalifiye eleman sıkıntısıdır. Bu konuda meslek liselerinin daha aktif hale getirilmesi, meslek lisesi algısının geliştirilmesi ve aynı zaman da bunlara takviye olarak meslek edindirme kurslarının ara kalifiye elemanlara yönelik olması çözüm yolu olabilir.

Kayıt Dışı İstihdam

Bölge istihdamının % 46,9'u kayıt dışındadır. Bölge kayıt dışı çalışma oranları itibariyle ilginç bir yapıya sahiptir. Hem tarım sektöründe hem de tarım dışı sektörlerde kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasının altında olmasına rağmen, toplam kayıt dışı istihdam oranı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. Bunun nedeni tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payının Türkiye ortalamasından 20 puan yüksek olmasıdır. Bölgede toplam istihdamın % 42,5'i tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında % 24,6'dır. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı % 23,5, tarım sektöründe % 78,6'dır.

Grafik 15: Türkiye ve TR83 Tarım ve Tarım dışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012

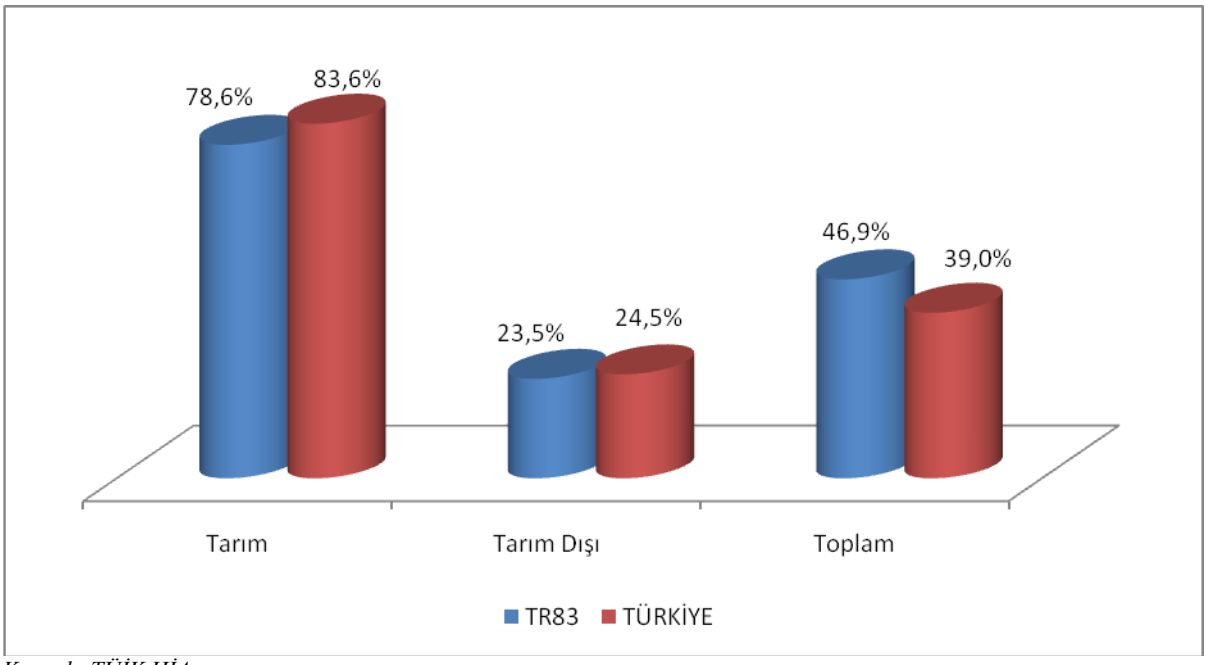

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe % 25 olan kayıt dışı çalışma oranı hizmetler sektöründe % 22,8'e gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Bölgede toplam kayıt dışı çalışma oranı% 46,9 olup % 39 olan Türkiye ortalamasından 7,9 puan yüksektir.

Grafik 16: Türkiye ve TR83 Sektörel Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2012

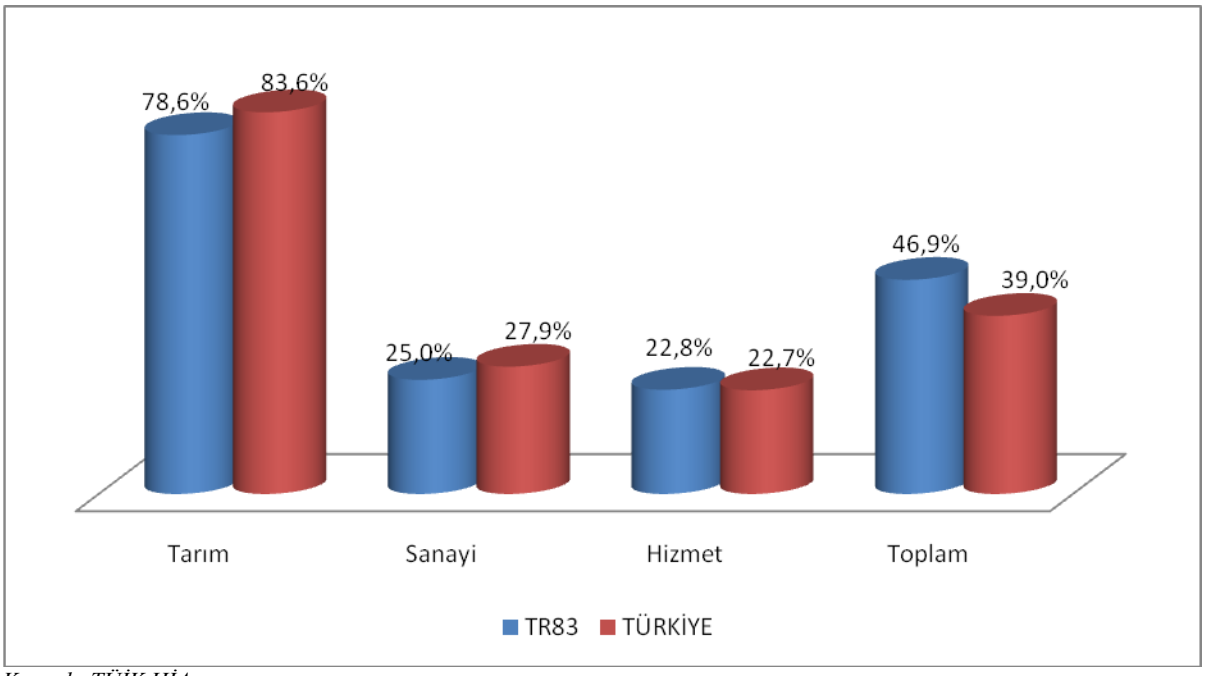

Kaynak: TÜİK,HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının iki katından fazladır. Erkeklerde % 33,9 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 73,1'e yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarım dışında erkeklerin % 20,5',i, kadınların da % 34,2'si kayıt dışı çalışmaktadır.

Grafik 17: Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranı, TR83, %, 2012

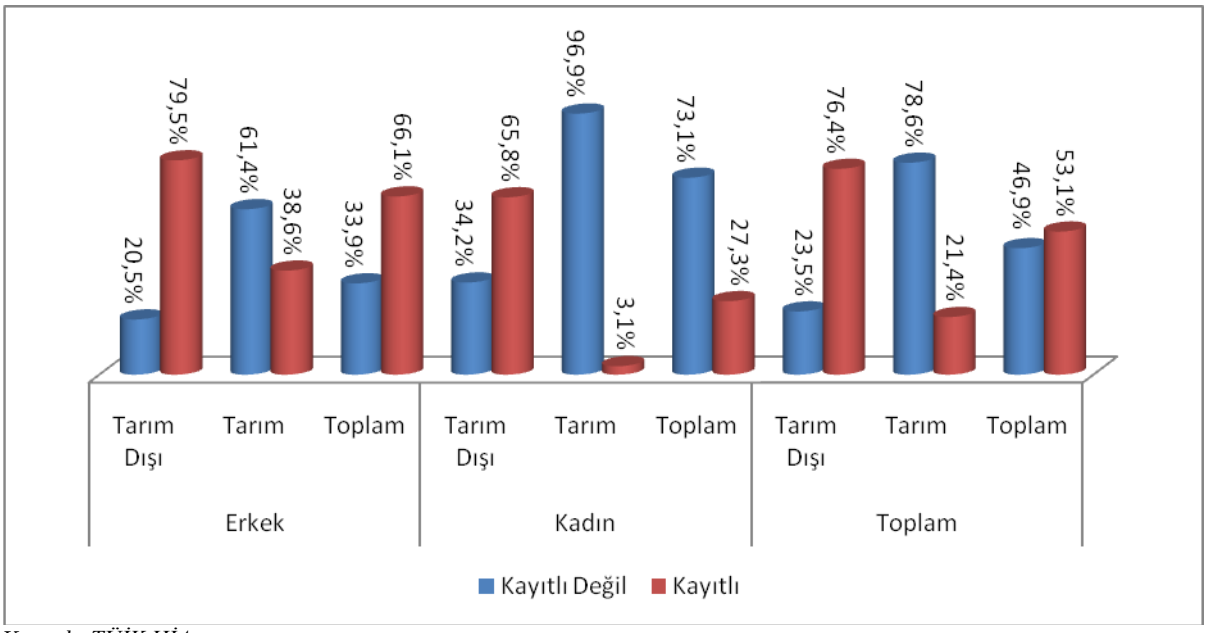

Kaynak: TÜİK,HİA

Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma azalmaktadır. Kayıt dışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Erkeklerde % 33,9 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 73,1'e yükselmektedir.

Grafik 18: Eğitim Durumuna Kayıt Dışılık, TR83, %, 2012

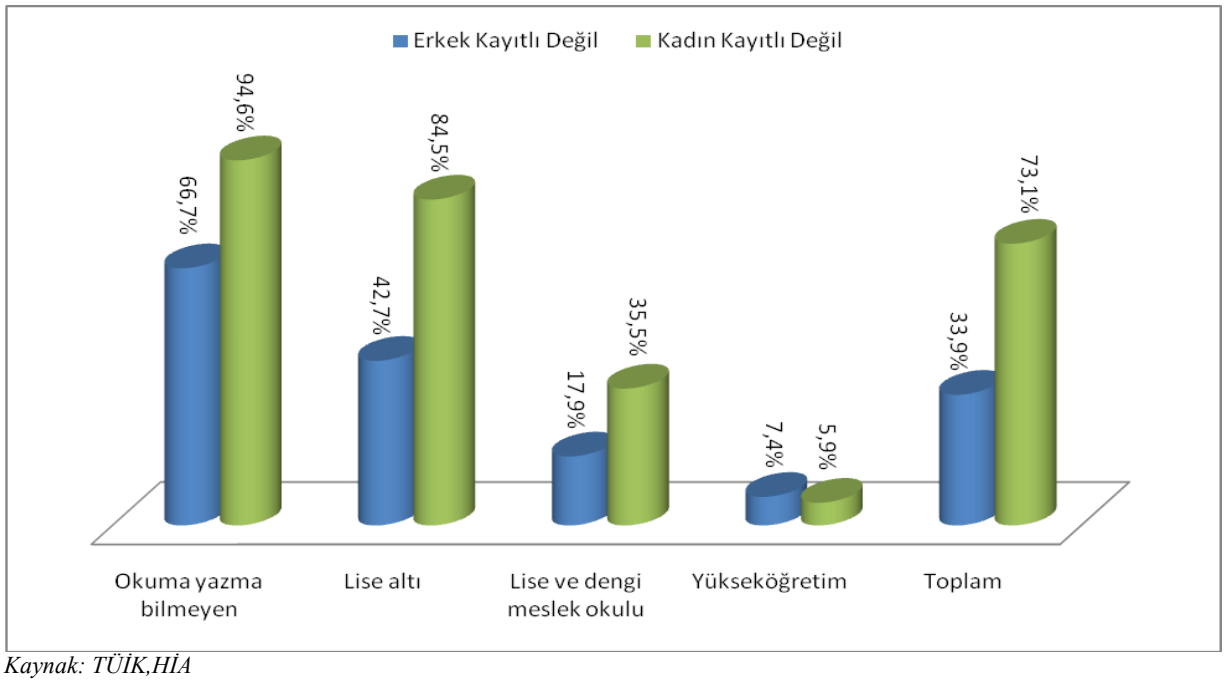

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı % 94,6 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı % 66,7'dir. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerin 2 katıdır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı yüksek eğitimlilerdedir. Yüksek eğitimlilerde erkek kayıt dışılık % 7,4, kadın kayıt dışılık % 5,9 'dur.

Yıllar itibariyle kayıt dışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini göstermiş ve 2007 yılında % 62,2 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2011 yılında % 43,4, 2012 yılında % 46,9 olarak belirlenmiştir.

Grafik 19: İşteki Duruma Göre Kayıt Dışılık Oranı,TR83, %, 2012

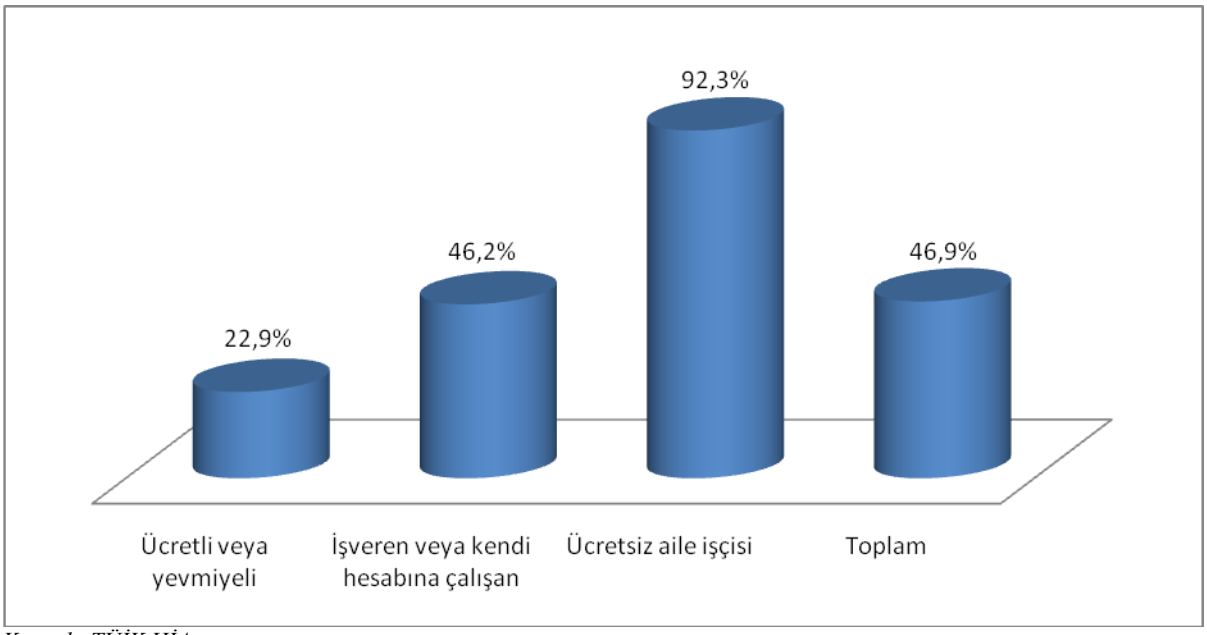

Kaynak: TÜİK,HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların % 22,9'u kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı % 46'2 iken en fazla kayıt dışı çalışma % 92,3 ile ücretsiz aile işçilerindedir.

Genç İstihdamı

Bölgede 204 bini kadın, 192 bini erkek olmak üzere 396 bin genç[10] bulunmaktadır. Gençlerin 126 bini istihdamda yer almaktadır.

Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Her çalışan gencin % 40'ı tarım sektöründedir. İkinci sırada % 37 ile hizmet ve % 23 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların % 58,5'i tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Genç erkek istihdamında sanayinin payı % 30,1 iken hizmet sektörünün payı % 42,5'dir.

Grafik 20: Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR83, %, 2012

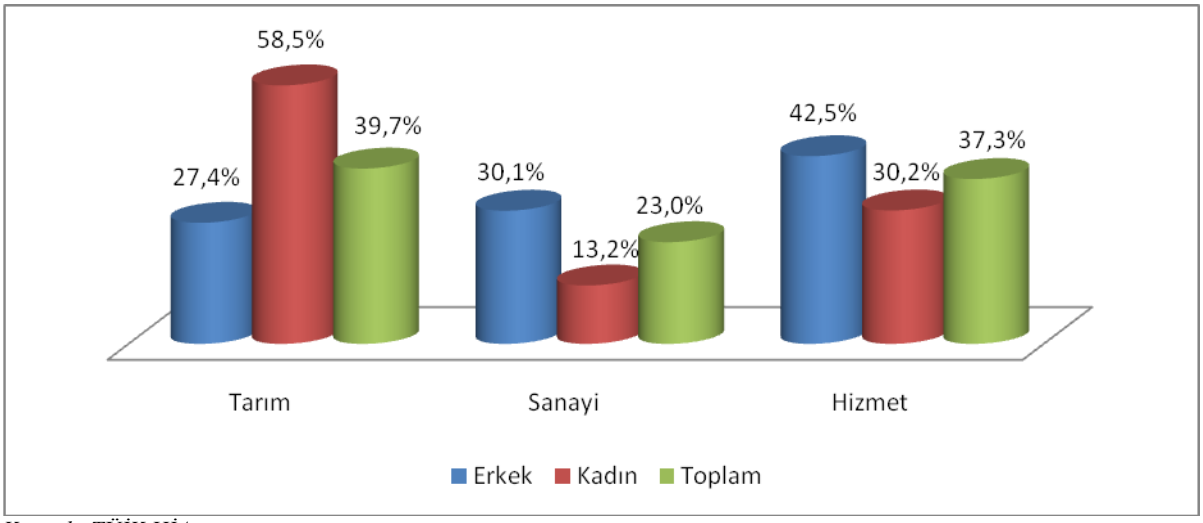

Kaynak: TÜİK,HİA

İşsizlik

Bölge toplam işsizlik oranı % 5,7, erkek işsizlik oranı % 5,2, kadınlarda % 6,8'dir. En düşük işsizlik oranı % 0,9 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu % 4,6 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 8,3 olan işsizlik oranı yüksek okul mezunlarında % 10,7'dir. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi yüksek eğitimdir. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 6,2 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 15,6'ya, yüksek eğitimli erkeklerde % 5,1' den kadınlarda % 21,6'ya yükselmektedir. Yüksek eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

[10] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu, TÜİK

Grafik 21: Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı, TR83, %, 2012

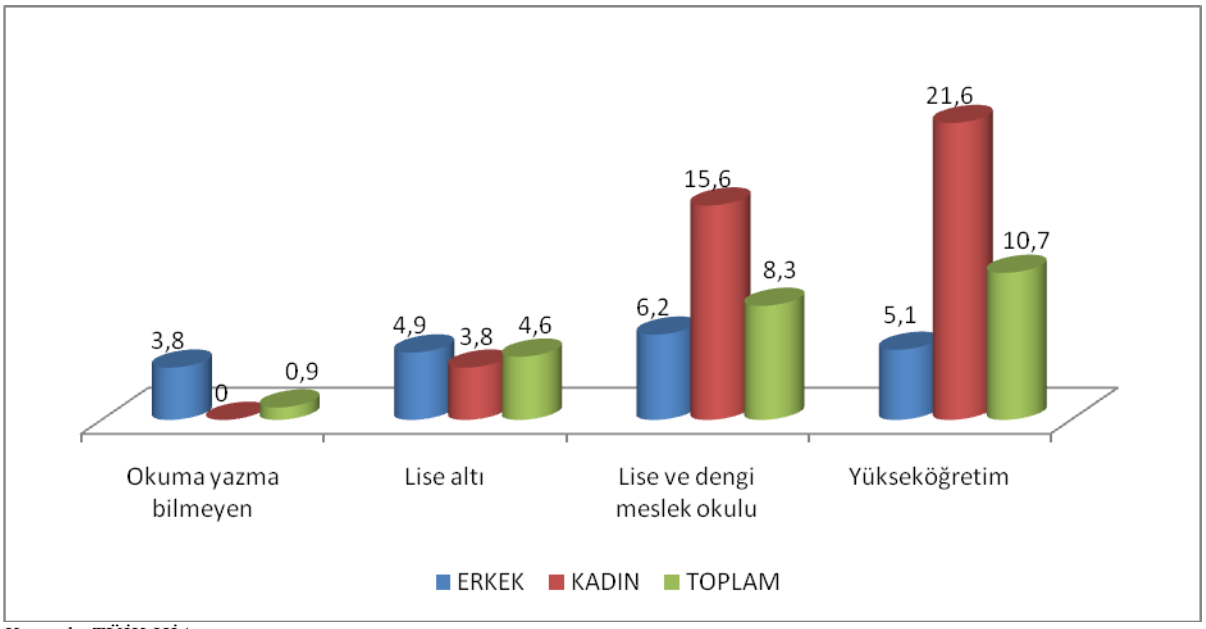

Kaynak: TÜİK,HİA

En yüksek işsizlik oranı erkeklerde 15-19 kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. 15-19 yaş grubunda erkeklerde % 10,9 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 7,8, toplamda ise % 9,6'dır. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubundadır. Bu gruptaki toplam işsizlik oranı % 11'dir. 20-24 yaş grubunda kadınların işsizlik oranı da % 13,4'lük oranla en yüksek orana sahipken erkek işsizlik oranı %9,2'dir.

Grafik 22: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı, TR83, %, 2012

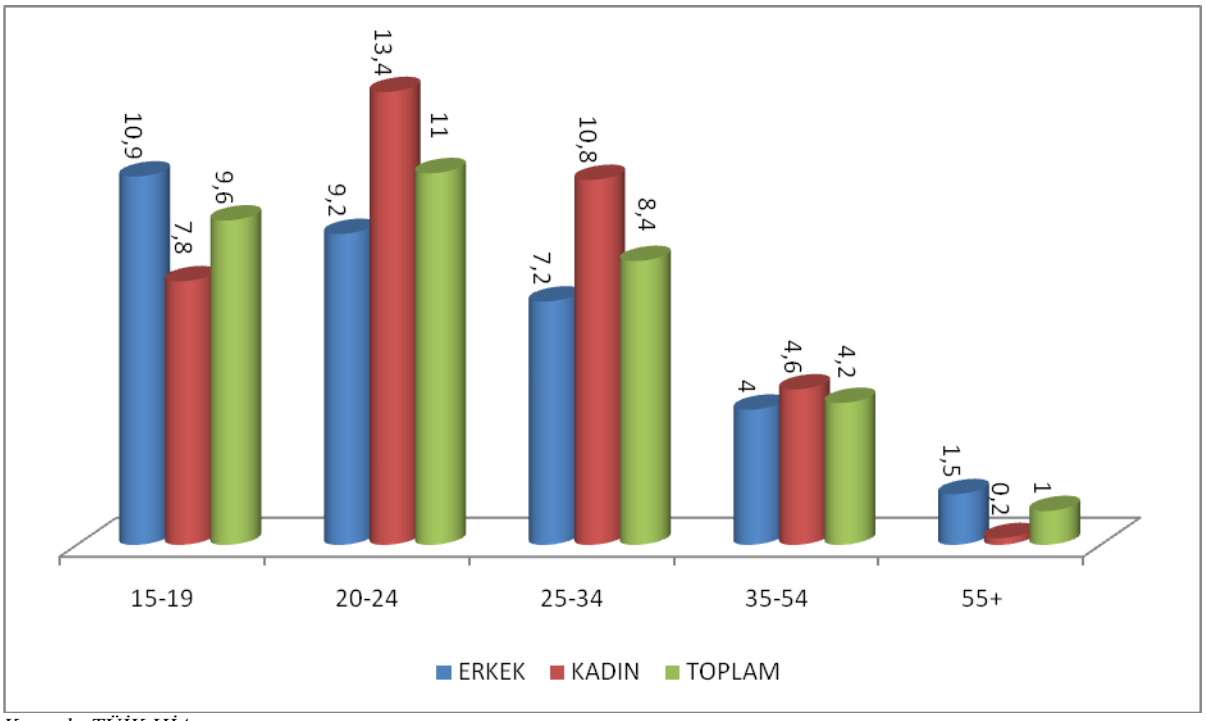

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu lise altı eğitimlidir. Lise altı eğitimlilerin neredeyse tamamı daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Daha önce çalışmamış olanlar içerisinde en büyük pay yüksek öğretim mezunlarına aittir. Yüksek öğretim mezunlarının yarısını ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır.

Tablo 6: Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu, TR83, Bin Kişi, 2012

	Tarım	Sanayi	Hizmet	8 yıldan önce işten ayrılanlar	Daha önce çalışmamış olanlar	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	0	0	0	0	0	**1**
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	0	0	0	0	0	**1**
İlkokul	2	8	5	0	1	**16**
İlköğretim	1	2	3	0	0	**7**
Ortaokul veya dengi meslek okul	0	2	1	0	0	**4**
Genel lise	0	2	4	1	2	**8**
Lise dengi meslek okul	0	2	2	0	1	**6**
Yüksekokul veya fakülte	1	1	7	1	5	**14**
Toplam	**5**	**18**	**22**	**3**	**9**	**56**

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede dikkat çeken diğer bir husus ilk kez iş arayanların, toplam işsizlerden daha uzun süreli işsizliğe maruz kalmalarıdır. Bölgede toplam işsizlerin % 33,9'u bir yıldan daha çok süredir iş aramaktadır. Buna karşılık, iş arayanların % 62,5'i 1 yıl veya 1 yıldan az süredir iş aramaktadır. Cinsiyetler arasında iş arama süreleri hem ilk kez iş arayanlarda hem de işi varken işsiz kalanlarda farklılaşmaktadır.

1 yıldan daha çok süredir iş arayan kadınların oranı erkeklerden daha fazladır. Bu oran erkeklerde % 26,5, kadınlarda % 45,5'dir. 1 yıldan az süredir iş arayan erkeklerin oranı ise kadınlardan fazladır. Bu kategoride erkeklerin oranı % 67,6 iken kadınlarda % 54,5'dir.

Grafik 23: İş Arama Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, TR83, %, 2012

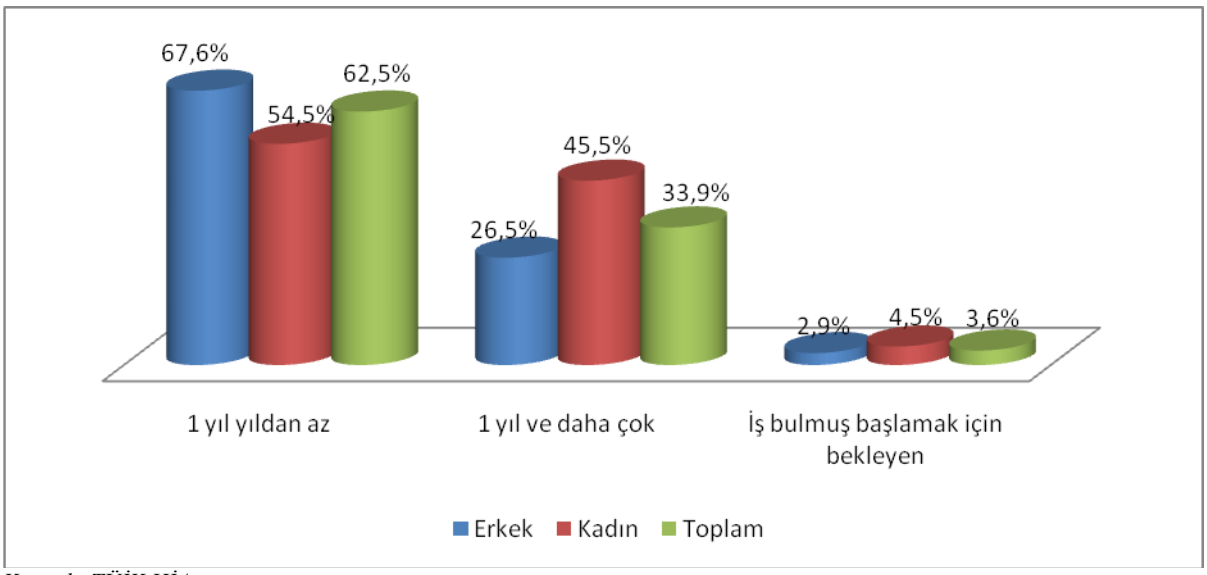

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü Dışındaki Nüfus

2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 55,4'ü işgücüne katılırken, 2012 yılında bu oran % 48,7'ye gerilemiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 47,5'i, 2012 yılında ise % 51,3'ü işgücü dışındadır.

Grafik 24: Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Dağılımı, TR83, %, 2012

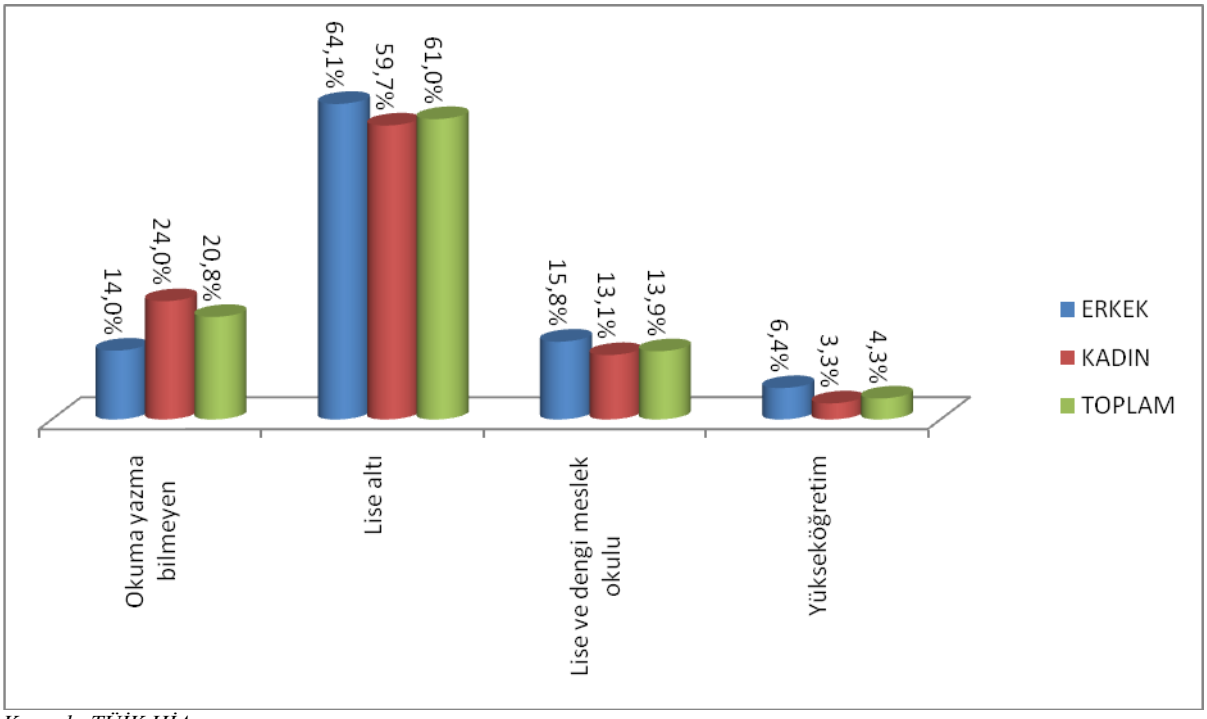

Kaynak: TÜİK,HİA

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. İşgücü dışında kalma dağılımı yüksek eğitimlilerde erkeklerde % 6,4 kadınlarda % 3,3 'dür. İşgücü dışında kalma dağılımıma bakıldığında en fazla lise altı eğitimde olduğu görülmektedir. İşgücü dışında kalma lise altı eğitimlilerde toplamda % 61 iken erkeklerde % 64,1 bayanlarda %59,7'dir. Lise ve dengi eğitimlilerde işgücü dışında kalma % 13,9'dur.

Tablo 7: İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR83, Bin Kişi, 2012

	ERKEK	KADIN	TOPLAM	DAĞILIM
Mevsimlik çalışan	1	2	3	0,3%
Diğer	3	1	4	0,4%
Ailevi ve kişisel nedenler	7	12	19	1,8%
İş bulma ümidi yok	14	6	20	1,9%
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	18	20	38	3,7%
Emekli	115	25	140	13,6%
Öğrenci (eğitim-öğretim)	93	80	173	16,8%
Özürlü yaşlı veya hasta	78	137	215	20,8%
Ev işleri ile meşgul	0	422	422	40,9%
Toplam	**329**	**703**	**1032**	**100,0%**

Kaynak: TÜİK,HİA

İşgücü dışında olanların % 1,9'u bölgede iş bulma ümidinin olmadığını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 16,8'i eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 13,6'sı da emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 40,9'u da ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sıra ev işleriyle meşgul olmaları gelmektedir. Bölgede 422 bin kadın ev işleriyle meşgul olma nedeniyle işgücü dışında olduğunu belirtmiştir. Kadınlardan 137 bin'i özürlü, yaşlı hasta olarak işgücü dışında olduğunu belirtirken 80 bin'i öğrenci olduğunu belirtmiştir. İş umudu olmayan kadın sayısı ise 6 bindir.

Erkeklerde işgücü dışında bulunma nedenleri incelendiğinde 115 bin emekli olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerde işgücü dışında kalma nedenlerinde ikinci sırada 93 bin ile öğrenci (eğitim-öğretim) gelmektedir. İş umudu olmadığını belirten erkek sayısı 14 bindir.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Amasya'da 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 9.391 kişidir. Kayıtlı işsizlerin % 58,2'si erkek, % 41,8'i kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 62'si erkek, % 38'i kadındır.

Tablo 8: Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
Yaş Grupları	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	270	137	407	50.288	32.115	82.403
20-24	1.307	889	2.196	274.705	199.468	474.173
25-29	1.166	913	2.079	313.831	211.007	524.838
30-34	972	608	1.580	258.215	170.357	428.572
35-39	632	537	1.169	191.732	130.177	321.909
40-44	518	397	915	149.106	96.750	245.856
45-49	377	270	647	114.150	55.503	169.653
50-54	128	100	228	46.710	26.124	72.834
55-59	65	48	113	22.494	10.309	32.803
60-64	18	16	34	8.248	4.391	12.639
65+	11	12	23	4.142	2.440	6.582
Toplam	5.464	3.927	9.391	1.433.621	938.641	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 23,3'ü bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu % 22,1 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Amasya işgücü piyasasında yer alan işsizlerin %45,4'ü 20-29 yaş grubunda yer aldığından kurum tarafından düzenlenecek kurs ve işbaşı eğitim programları planlanırken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde % 4,3 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında % 3,4'tür.

Tablo 9: Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
Eğitim Durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okuma-Yazma Bilmeyenler	25	20	45	21.759	23.216	44.975
Okur-Yazar Olanlar	43	61	104	35.031	24.409	59.440
İlköğretim	2.704	1.692	4.396	740.714	368.821	1.109.535
Ortaöğretim	1.938	1.305	3.243	417.795	294.039	711.834
Önlisans	420	451	871	105.057	114.854	219.911
Lisans	329	387	716	109.175	108.142	217.317
Yüksek Lisans	5	11	16	3.869	4.982	8.851
Doktora	0	0	0	221	168	389
Toplam	5.464	3.927	9.391	1.433.621	938.631	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde ilköğretim mezunlarının kayıtlı işsiz içindeki payı % 46,8 ile % 46,7 olan Türkiye ortalaması ile yaklaşık eşdeğerdir. Lise mezunlarının payı % 34,5 ile % 30 olan Türkiye toplamından daha yüksektir. Yüksek okul mezunlarının payı ise % 17 ile % 18,8 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 2,3 puan daha yüksektir. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark ilköğretim mezunlarındadır. Amasya'da ilköğretim mezunları kayıtlı işsizler içinde % 38,4 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de % 33,2'dir.

Yüksekokul mezunu olan kadın kayıtlı işsiz sayısı, yüksekokul mezunu erkek kayıtlı işsizden 95 kişi daha fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 25: Kayıtlı İşsizler İçinde Öğrenim Durumuna Göre Kadın Payı, %, 2012

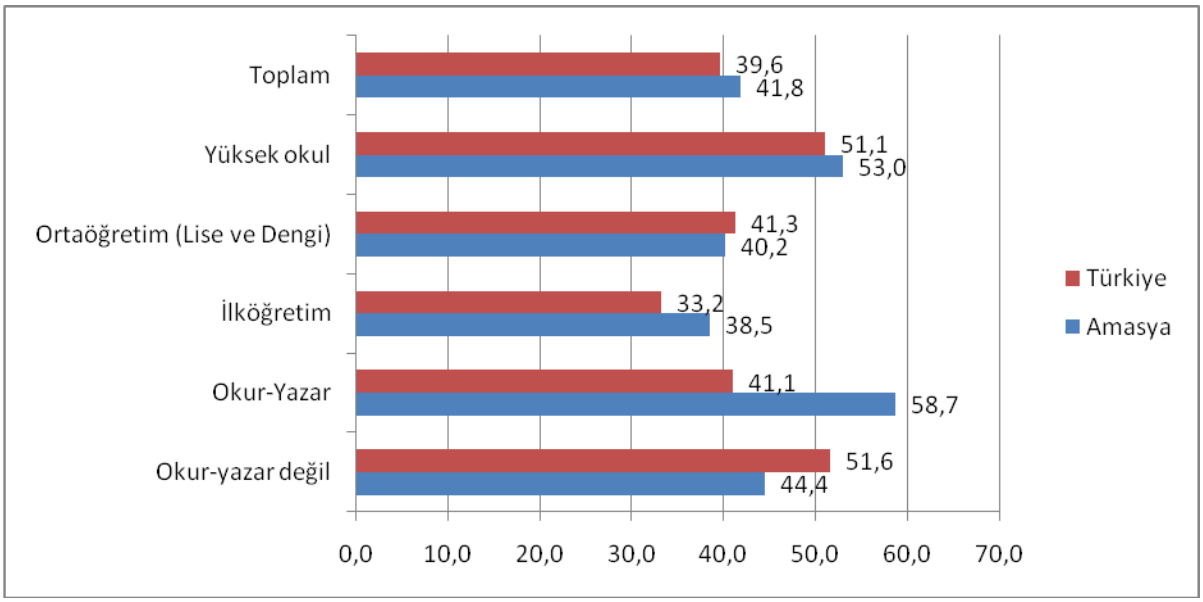

Kaynak:İŞKUR

Tablo 10: Açık İşlerin Dağılımı, 2012

	AMASYA	TÜRKİYE
Kamu	739	140.668
Özel	3.432	851.136
Toplam	4.171	991.804

Kaynak:İŞKUR

İlde kamu sektöründeki açık iş oranı % 17,7 iken bu oran ülke genelinde % 14,1'dir. Özel sektörde ise Türkiye ortalamasına (% 85,9) yakın bir durum izlenmektedir. Kurum tanınırlığını artırma çalışmaları ile birlikte açık iş sayısında da artış meydana gelmiştir.

İlde 2012 yılı itibariyle 2.817 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı[11] % 67,5'tir ve % 56,1 olan Türkiye işe yerleştirme oranının çok üzerindedir.

[11] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

Tablo 11: İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, %, 2012

	Sektörler	Açık iş	İşe yerleştirilenler	İşe yerleştirme oranı%
AMASYA	Kamu	739	713	96,5
	Özel	3.432	2.104	61,3
	Toplam	4.171	2.817	67,5
TÜRKİYE	Kamu	140.668	137.648	97,9
	Özel	851.136	418.939	49,2
	Toplam	991.804	556.587	56,1

Kaynak: İŞKUR

Her iki cinsiyette de en fazla işe yerleştirme 25-29 yaş grubundadır. İşe yerleştirilen her 5 kişiden biri bu yaş grubundadır. Aynı eğilim Türkiye toplamında da görülmektedir. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

Kayıtlı işsizlerin % 41,8'i kadın iken işe yerleştirilenlerin % 28,4'ü kadındır. İlde kadınların işe yerleştirme oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Türkiye toplamında toplam işe yerleştirilenlerin % 29,7'si kadındır.

Tablo 12: Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	78	58	136	24.961	14.201	39.162
20-24	294	162	456	88.397	39.393	127.790
25-29	438	182	620	88.408	31.386	119.794
30-34	437	121	558	69.815	28.025	97.840
35-39	323	130	453	47.764	23.797	71.561
40-44	228	93	321	33.708	16.386	50.094
45-49	140	34	174	22.844	8.340	31.184
50-54	57	17	74	9.603	2.969	12.572
55-59	16	4	20	4.043	874	4.917
60-64	3	0	3	1.157	196	1.353
65+	1	1	2	279	41	320
Toplam	2.015	802	2.817	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin % 66,4'ü ilköğretim mezunudur. Bu oran % 57,2 olan Türkiye toplamının üzerindedir. İşe yerleştirilen erkeklerin % 66,6'sı, kadınların % 66'sı ilköğretim mezunudur. İkinci sırada % 26,3 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece % 6,5'i ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir.

Tablo 13: Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma yazma bilmeyenler	5	1	6	1.739	863	2.602
Okur-yazar olanlar	12	2	14	15.200	5.765	20.965
İlköğretim	1.343	530	1.873	229.017	89.619	318.636
Ortaöğretim	549	192	741	113.021	46.740	159.761
Ön lisans	66	47	113	19.497	13.060	32.557
Lisans	40	29	69	12.229	9.196	21.425
Yüksek lisans	0	1	1	280	364	644
Doktora	0	0	0	6	1	7
Toplam	2.015	802	2.817	390.989	165.608	556.597

Kaynak: İŞKUR

2012 yılsonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 271' dir. Açılan kursların % 22,8' i UMEM kapsamlı kurslar ile istihdam garantili kurslardır. Bu kurslara, toplam kurs katılımcılarının % 37,3'ü olan 1.043 kişi katılmıştır.

Tablo 14: Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	AMASYA		TÜRKİYE	
	Kurs Sayısı	Katılan sayısı	Kurs Sayısı	Katılan sayısı
Çalışanların Mesleki Eğitimi	1	137	370	8.453
Girişimcilik	11	291	900	24.953
Hükümlü	4	69	334	4.483
İstihdam Garantili İşgücü Yetiştirme Kursu	5	86	4.564	116.451
Genel Kapsamlı İşgücü Yetiştirme Kursu	9	160	1.576	34.019
TYÇP	36	708	4.936	186.599
İEP	27	75	8.018	18.570
Özürlü Kursları	2	27	574	6.272
UMEM	57	957	2.359	41.054
UMEM/İEP	119	284	3.333	12.503
TOPLAM	271	2.794	26.964	453.357

Kaynak: İŞKUR

Türkiye toplamında olduğu gibi ilde kursa katılanların çoğunluğu erkektir.

Tablo 15: Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	AMASYA			TÜRKİYE		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Kursa katılan sayısı	1.718	1.076	2794	276.901	187.744	464.645
Kursa katılan sayısı %	61,5	38,5	100	59,6	40,4	100

Kaynak: İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 16: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[12]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM -	İSCO 88-	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü

[12] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Buna göre her 100 işyerinin 34'ü toptan ve perakende ticaret sektöründe, 19'u imalat ve 15'i inşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin % 68,4'ünü oluşturmaktadır. Dördüncü sırada % 7,8 pay ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Grafik 26: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, %, 2013

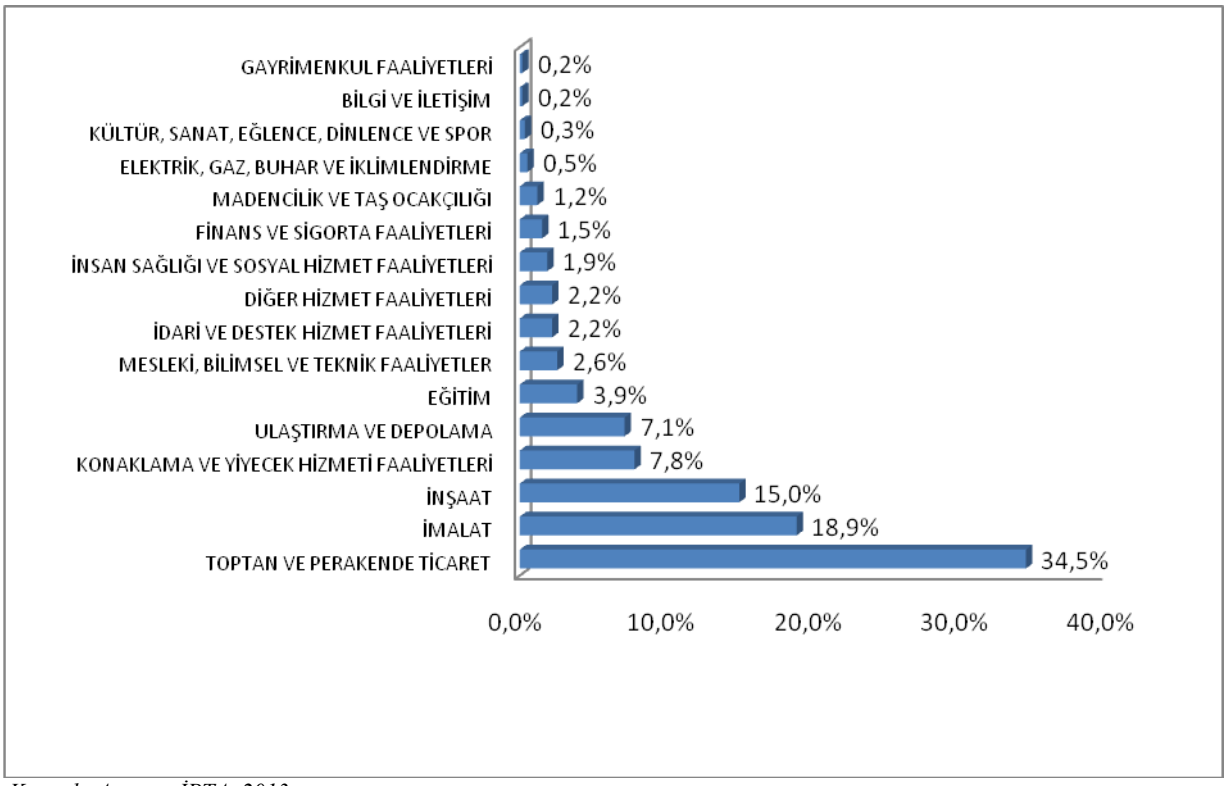

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada imalat sektörü yer almakta, imalat sektörünü toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin % 51,5'i imalatta, % 13,7'si toptan ve perakende ticaret sektöründedir. Bu iki sektörü inşaat sektörü takip etmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların % 70,6'sı imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör Türkiye'de olduğu gibi imalat sektörüdür ve çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye ile paraleldir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 36'sı iken, bu oran ilde % 32,5'dir. Türkiye'de ikinci sırada yer alan toptan ve perakende ticaret sektörü ilde de 2. sıradadır. Toptan ve perakende ticaret sektörünü % 12 ile inşaat sektörleri takip etmektedir. İnşaat sektörünün oranı ilde ve Türkiye'de aynıdır.

Grafik 27: Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı, %, 2013

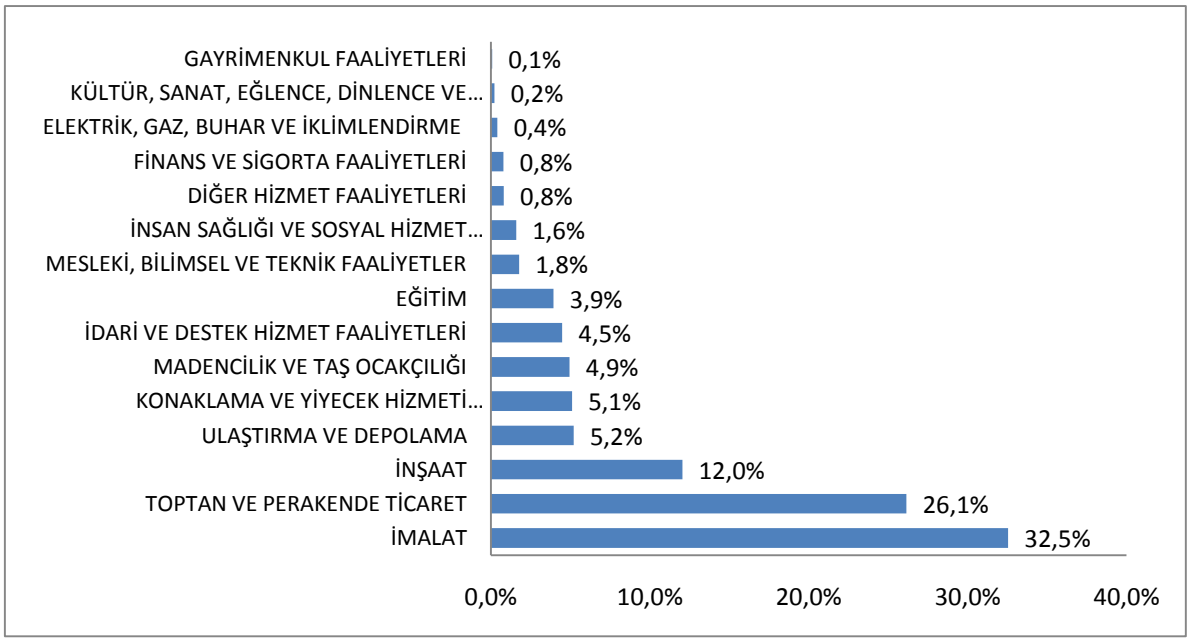

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı % 18,8'dir. Türkiye toplamında kadın çalışanların payı ise % 23'tür.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. Hem Amasya'da hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Tablo 17: Sektörlere Göre Çalışan Oranları, 2013

SEKTÖR	Çalışanların Sektörel Dağılımı	Erkeklerin Sektörel Dağılımı	Kadınların Sektörel Dağılımı	Sektördeki Erkek Çalışan Oranı	Sektördeki Kadın Çalışan Oranı
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0,1%	0,1%	0,0%	88,9%	11,1%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0,2%	0,3%	0,0%	96,8%	3,2%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME	0,4%	0,4%	0,2%	89,8%	10,2%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0,8%	0,6%	1,7%	58,3%	41,7%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0,8%	0,7%	1,5%	66,1%	33,9%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1,6%	0,7%	5,3%	37,2%	62,8%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	1,8%	1,8%	1,6%	82,9%	17,1%
EĞİTİM	3,9%	2,9%	8,4%	59,6%	40,4%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	4,5%	4,0%	6,6%	72,3%	27,7%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	4,9%	6,0%	0,3%	99,0%	1,0%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	5,1%	4,4%	8,3%	69,5%	30,5%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	5,2%	6,1%	1,5%	94,5%	5,5%
İNŞAAT	12,0%	13,9%	4,0%	93,7%	6,3%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	26,1%	24,6%	32,5%	76,5%	23,5%
İMALAT	32,5%	33,6%	28,0%	83,8%	16,2%
GENEL TOPLAM	100,0%	100,0%	100,0%	81,2%	18,8%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Örneğin çalışanlarının çoğunluğu (% 62,8) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı % 1,9, çalışanlarının % 41,7'sinin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetleri sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 1,5, çalışanlarının % 40,4'ünün kadın olduğu eğitim sektörünün toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 3,9'dur.

Çalışan sayıları itibariyle imalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi erkeklerde ilk sıradadır. Kadınlarda ise bundan farklı olarak Toptan ve Perakende Ticarette ilk sıradadır. Erkek çalışanların % 33,6'sı, kadın çalışanların da % 28'i imalat sektöründedir. Kadınlarda hâkim sektör olan ticarette ise erkek çalışanların % 24,6'sı, kadın çalışanların da % 32,5'i ticaret sektöründedir. Toplam çalışanlara göre üçüncü sırada olan inşaat, % 13,9 pay ile erkek çalışanlarda yine üçüncü sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri yer almaktadır.

Grafik 28: Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Dağılımı, %, 2013

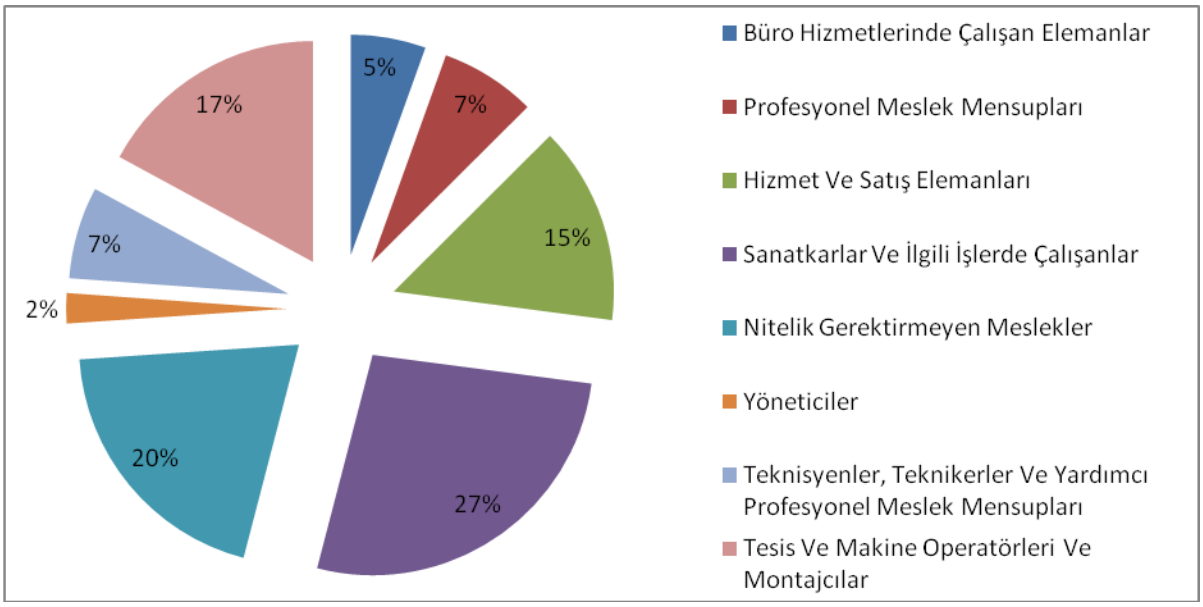

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Çalışanların %27'si sanatkar ve ilgili işler meslek grubunda[13] çalışmaktadır. İkinci sırada %20 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda çalışanlar, üçüncü ve dördüncü sırada sıra ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile hizmet ve satış elemanları çalışanları yer almaktadır.

Ana meslek gruplarının Türkiye'deki dağılımına bakıldığında ilk sırada tesis makine ve operatörleri ve montajcılar olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sanatkar ve ilgili işlerde çalışanlar takip etmektedir. Üçüncü ve dördüncü sırada sıra ile nitelik gerektirmeyen meslekler ve hizmet ve satış elemanları meslek grubunda çalışanlar gelmektedir. Türkiye'deki dağılımda ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 23,1'ini kadınlar teşkil ederken, profesyonel meslek mensuplarının % 41,1'ini kadın, büro hizmetlerinde çalışanların % 48'i kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece % 18,6'sı, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının % 19,6,'sı kadındır.

[13] Ana meslek grubu: ISCO 2008

Grafik 29: Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Oranları, %, 2013

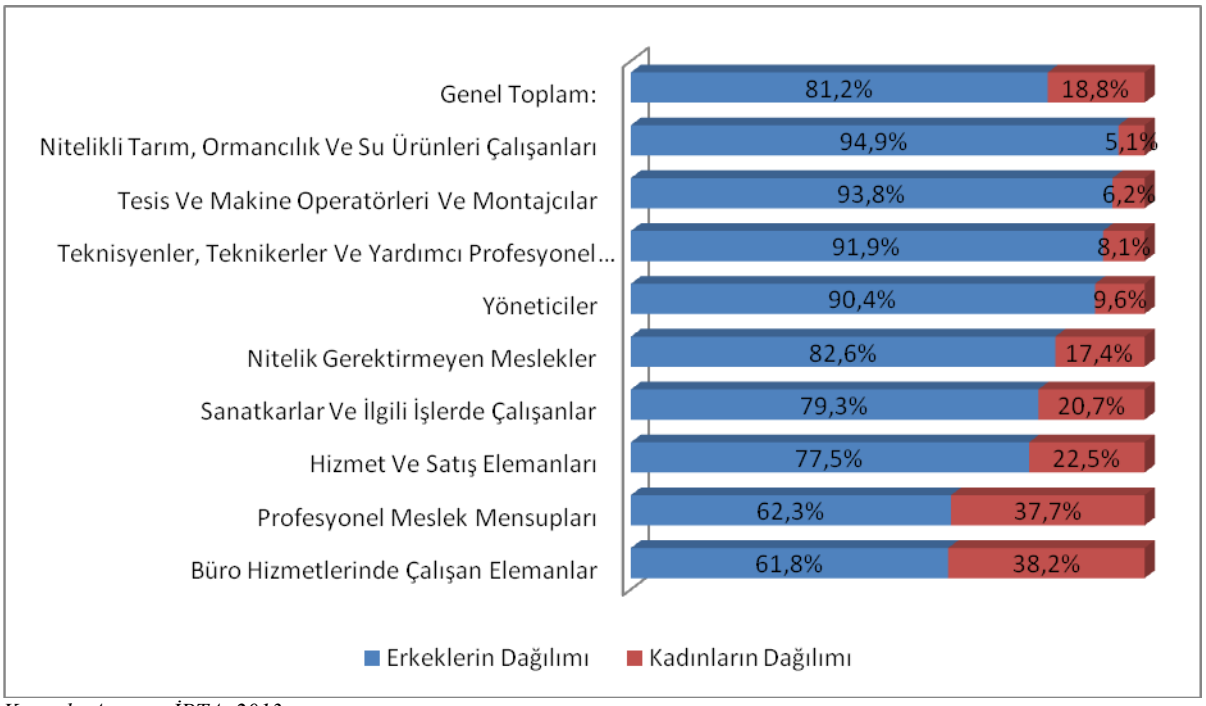

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Ana meslek gruplarının ilde cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 18,8' ini kadınlar teşkil ederken, büro hizmetlerinde çalışanların % 38,2'si kadın, profesyonel meslek mensupları meslek grubunda çalışanların % 37,7'si kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece % 9,6'sı, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının % 6,2' si kadındır. İlde kadın çalışanların en az olduğu meslek grubu olan nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubunda çalışanların 5,1'i kadındır.

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir.[14] En fazla çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 33,5'ini oluşturmaktadır. İlk sırada beden işçisi (genel) yer almaktadır. Daha sonra sırası ile ilk onda yer alan meslekler; konfeksiyon işçisi, mermer işçisi, beden işçisi (inşaat), şoför (yük taşıma), beden işçisi (temizlik), satış danışmanı, garson (servis elemanı), inşaat kalfası (Genel) ve mermer ebatlandırma işçisidir.

[14] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Tablo 18: En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı, 2013

İlk On Meslek (Toplam)	%	İlk On Meslek (Erkek)	%	İlk On Meslek (Kadın)	%
Beden İşçisi (Genel)	8,4%	Beden İşçisi (Genel)	9,6%	Konfeksiyon İşçisi	20,2%
Konfeksiyon İşçisi	5,1%	Mermer İşçisi	4,8%	Beden İşçisi (Temizlik)	4,6%
Mermer İşçisi	3,9%	Beden İşçisi (İnşaat)	3,7%	Temizlik Görevlisi	3,8%
Beden İşçisi (İnşaat)	3,0%	Şoför-Yük Taşıma	3,3%	Satış Danışmanı	3,3%
Şoför-Yük Taşıma	2,6%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%	Ön Muhasebeci	3,2%
Beden İşçisi (Temizlik)	2,6%	Satış Danışmanı	2,2%	Beden İşçisi (Genel)	3,1%
Satış Danışmanı	2,4%	İnşaat Kalfası (Genel)	2,2%	Makineci (Dikiş)	3,0%
Garson (Servis Elemanı)	2,1%	Beden İşçisi (Temizlik)	2,1%	Aşçı	3,0%
İnşaat Kalfası (Genel)	1,8%	Mermer Ebatlandırma İşçisi	2,1%	Muhasebeci	3,0%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	1,7%	Diğer Madenciler Ve Taş Ocakçılar	2,0%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	2,6%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkeklerde mesleki yoğunlukta başta yer alan ilk on meslek toplam erkek istihdamının % 34,3'sini oluştururken, kadınlarda bu oran % 49,8 düzeyindedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Konfeksiyon İşçisi, beden işçisi (Temizlik), temizlik görevlisi, satış danışmanı, ön muhasebeci ve makineci gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş[15] imalat sektöründedir. Amasya ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı toptan ve perakende ticaret ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 47,1'i imalat , % 25,4'ü ticaret, % 7,1'i madencilik sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri; kültür, sanat ve eğlence; su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

[15] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

Tablo 19: Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, %, 2013

Sektör	Toplam Açık İş	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Açık İş Sayısının Sektörel Dağılımı
İMALAT	317	38	47,1%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	171	58	25,4%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	48	4	7,1%
İNŞAAT	41	12	6,2%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	41	13	6,1%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	17	3	2,5%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	12	5	1,7%
EĞİTİM	10	2	1,5%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME	5	1	0,7%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	4	3	0,6%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	4	3	0,6%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	3	1	0,4%
GENEL TOPLAM	673	144	100,0%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Araştırmanın sonuçlarına göre Amasya'da açık iş oranı[16] % 4,4'tür (673 kişi). Bir başka ifade ile Amasya'da her 100 kişilik kadronun, 96'sı dolu, 4'ü doldurulmaya hazırdır. Açık iş oranı itibariyle önde gelen elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörüdür. Sektörde açık iş oranı % 7,8'dir. Sektörde çalışan sayısının az olması ekonomide bu oranın önemini henüz hissettirmese de sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini etkin olarak hissettirecektir.

[16] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Grafik 30: Sektörlere Göre Açık İş Oranları, %, 2013

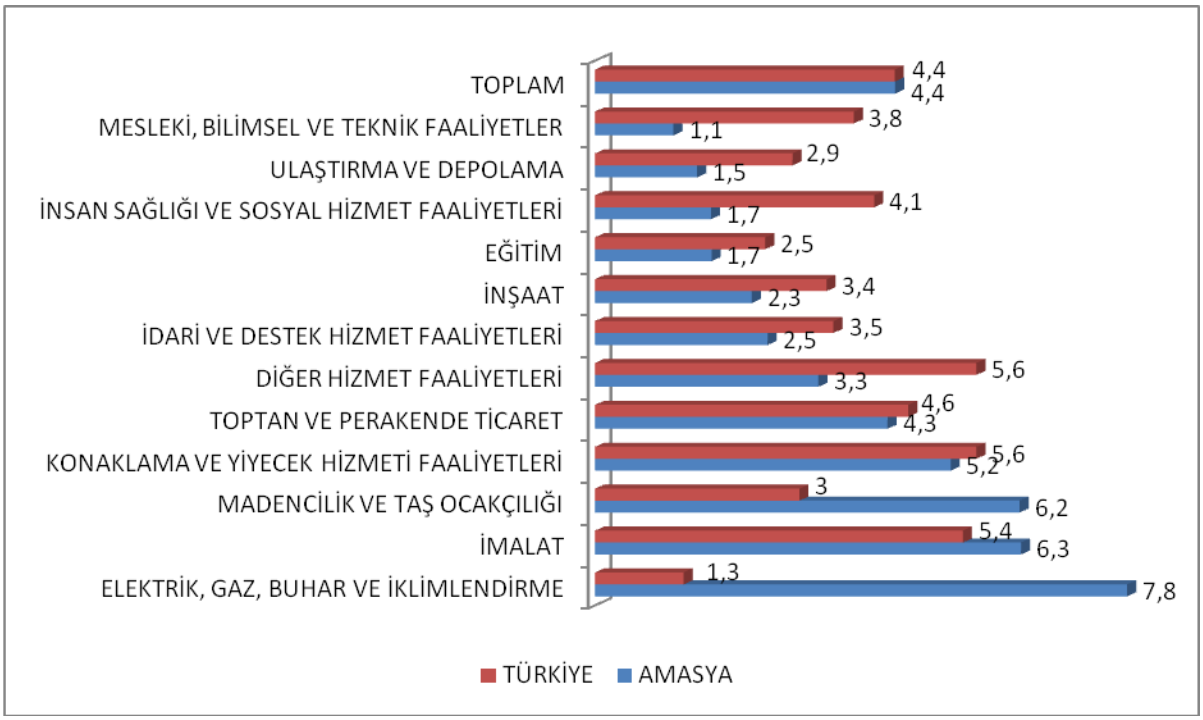

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İlde % 4,4 olan açık iş oranı, Türkiye'deki açık iş oranı ile aynıdır. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe Türkiye açık iş oranı % 1,3'dür. İlde devam etmekte olan HES projeleri nedeniyle bu sektördeki açık iş oranı fazladır. İmalat sektöründe İlde açık iş oranı % 6,3 Türkiye'de ise % 5,4'tür. İlde açık iş oranı % 6,2 olan madencilik sektöründeki açık iş oranı Türkiye'de sadece % 3'tür. Toptan ve perakende ticaret sektöründe açık iş oranı ilde % 4,3 Türkiye'de % 4,6'dır.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu % 44 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Bu ana meslek grubunu % 18 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, % 13 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Grafik 31: Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, %, 2013

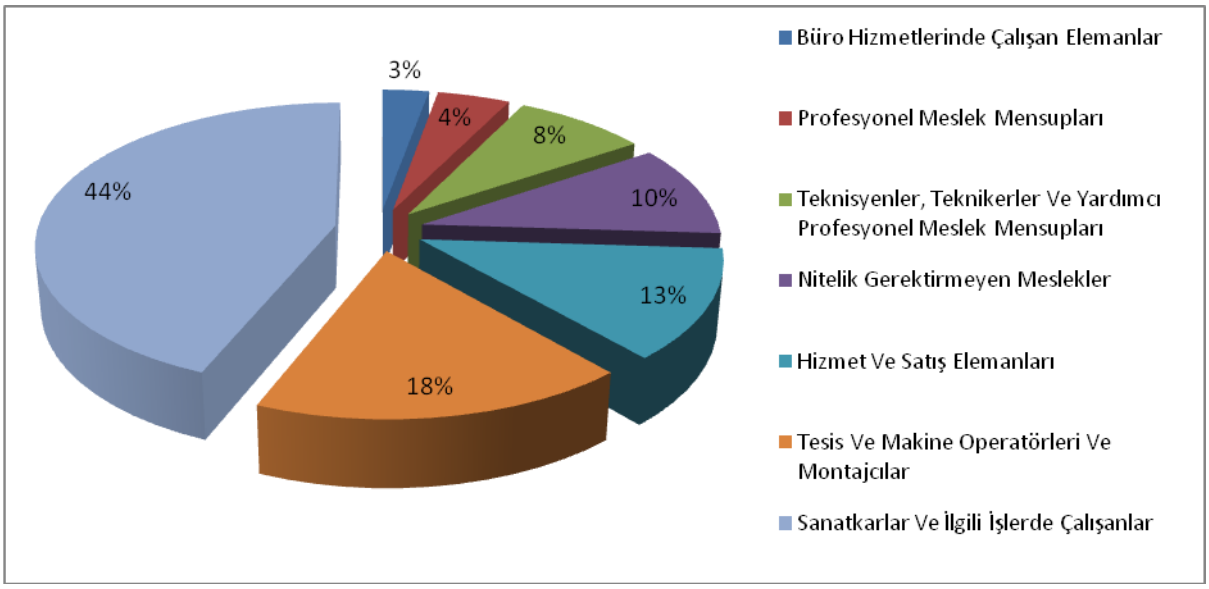

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre farklılaşmaktadır. Örneğin en fazla ihtiyaç duyulan sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubuna talep 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu % 5,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar iken ilde sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubudur. Bu meslek grubundaki açık iş oranı % 7'dir.

Grafik 321: Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları, %, 2013

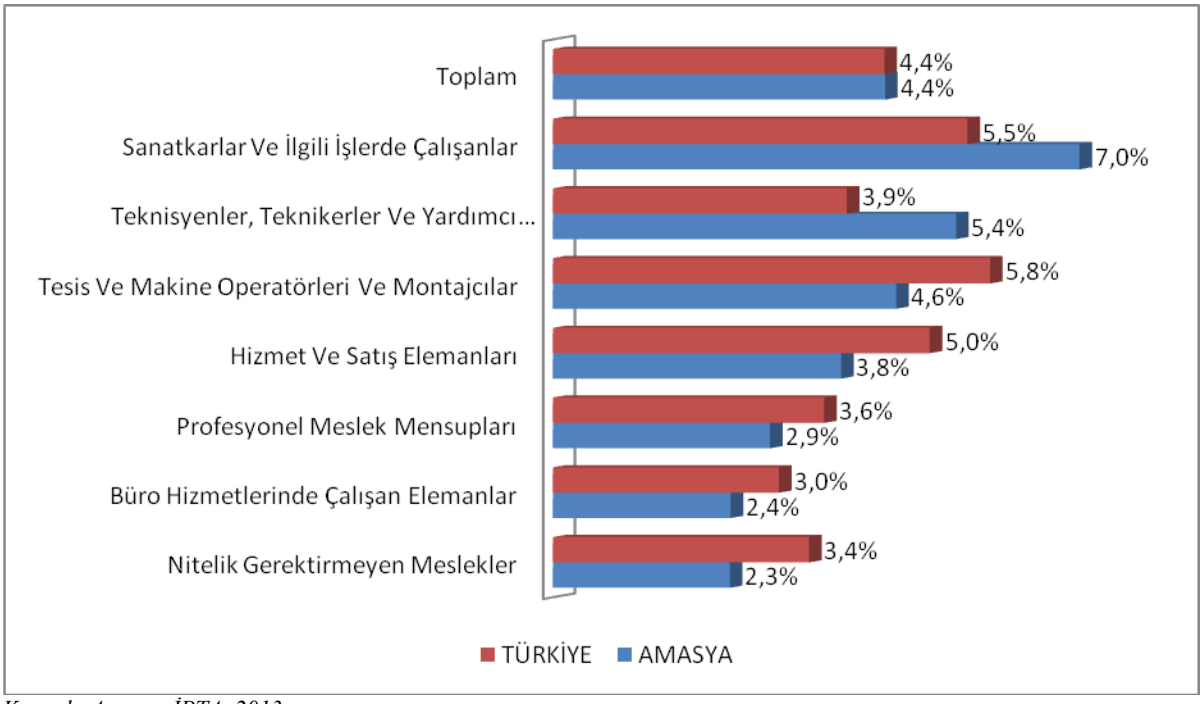

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İlde ikinci sırada % 5,4 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek grubunda çalışanlar yer alırken, üçüncü sırada yer alan tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda açık iş oranı % 4,6'dır. Hizmet ve satış elemanları meslek grubunda açık iş oranı % 3,8 iken açık iş oranı en az olan meslek grubu nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur.(% 2,3)

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek konfeksiyon işçisidir. Açık işlerin % 17,2'sini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 6,4 ile mermer işçisi takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasındaki ilk on meslek tablo da belirtilmiştir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin % 51,4'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 20: En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı, %

Meslek	*Açık İş Dağılımı*
Konfeksiyon İşçisi	17,2%
Mermer İşçisi	6,4%
Garson (Servis Elemanı)	5,6%
Beden İşçisi (Genel)	4,6%
Diğer Madenciler Ve Taş Ocakçılar	4,5%
Plastik Mamuller İmal İşçisi	3,0%
Elektrik Teknisyeni	3,0%
Diğer Kaynakçılar Ve Pürmüzcüler	2,4%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	2,4%
Reyon Görevlisi	2,3%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir.

Grafik 332: Açık İşler İçin İstenen Düzeyler, %, 2013

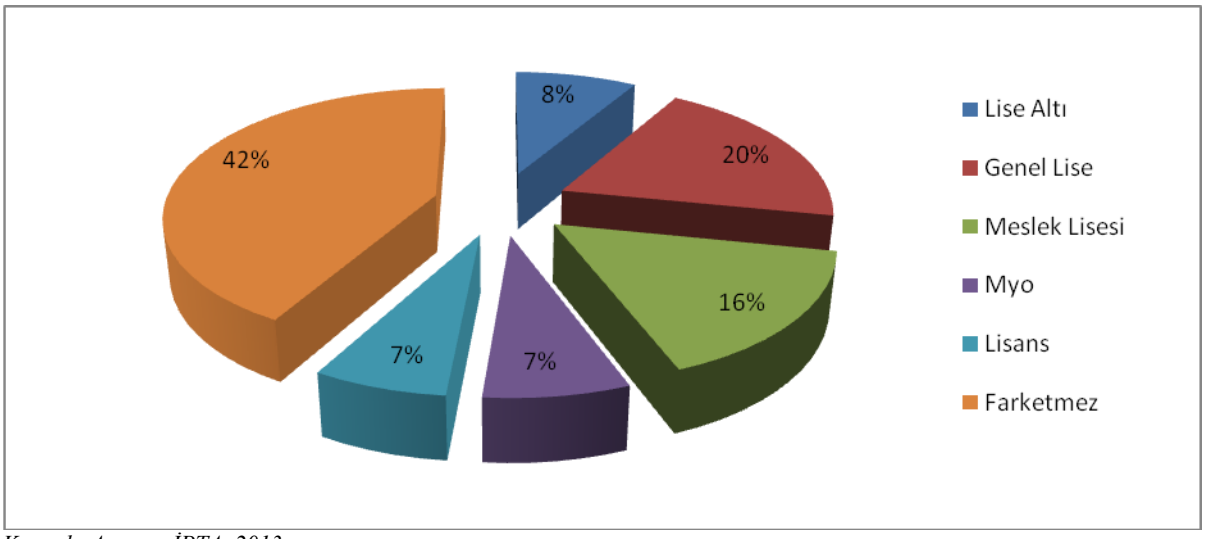

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Ancak ilde oran (% 42) Türkiye oranından (% 30,6) daha yüksek seviyededir. İkinci sırada ilde (% 20) ile genel lise, Türkiye'de ise (% 21,7) lise altı eğitim gelmektedir. İlde üçüncü sırada % 16 ile meslek lisesi gelmektedir.

İlde tüm açık işlerde fark etmez, genel lise ve meslek lisesi eğitim oranı % 78'dir. Çıraklık eğitimi ve yüksek lisans eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır.

Açık işlerde ilk on mesleğe bakıldığında belli bir eğitim seviyesinin istenmeyeceği görülmektedir. Konfeksiyon işçisi, garson (servis elemanı) mesleklerinde beceri istenebilir.

Grafik 34:İşverenlerin En Çok Talep Ettiği İstenen Beceri Düzeyleri, %, 2013

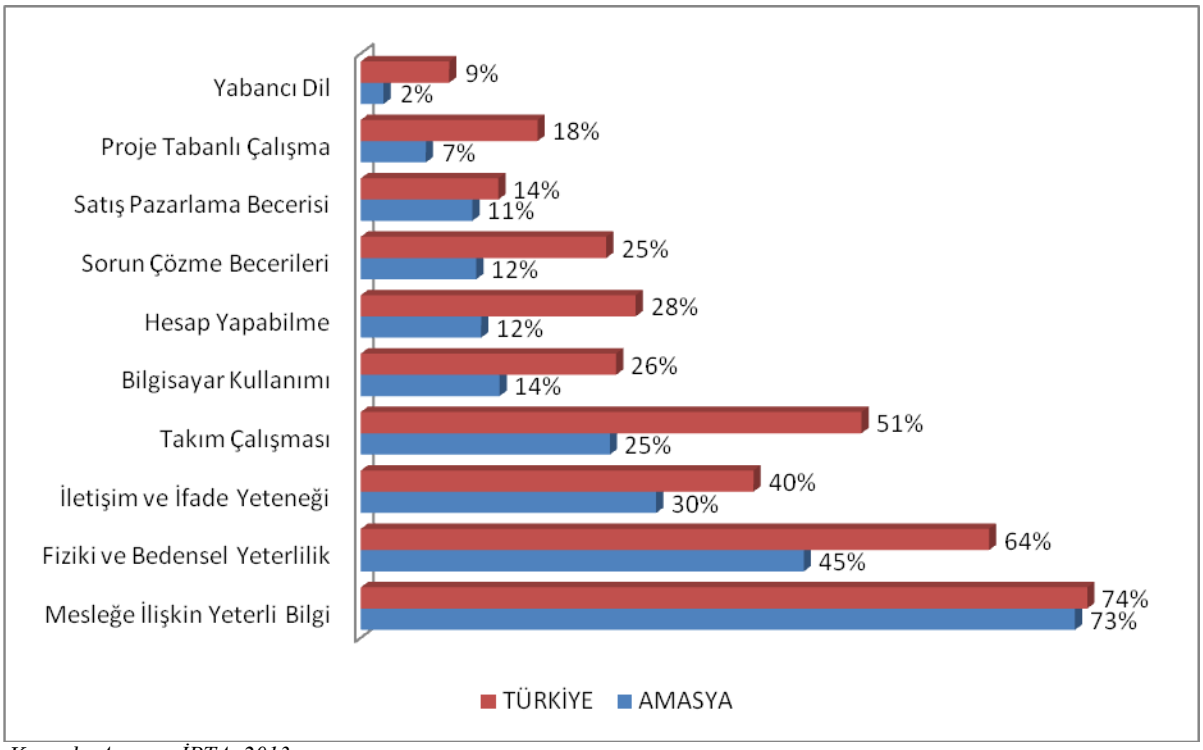

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İşverenlerin en çok talep ettiği beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki ve bedensel yeterlilik ve iletişim ve ifade yeteneği takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; takım çalışmasına uygunluk, bilgisayar kullanımı, hesap yapabilme yeteneği, sorun çözebilme becerisi. Türkiye genelinde de istenen ilk iki beceri aynıdır. Üçüncü sırada İlde iletişim ve ifade yeteneği gelirken Türkiye'de takım çalışmasına uygunluk gelmektedir.

En çok talep edilen ilk on meslekte istenen becerilerde konfeksiyon işçisi mesleğinde hemen hemen her beceri düzeyinde eleman talebinde bulunulmuştur. Beden işçisi (genel), mermer işçileri, diğer madenciler ve taş ocakçılığı gibi mesleklerde ise fiziki güç aranmaktadır.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin çoğunluğu açık işlerini akraba-eş dost aracılığıyla arama yoluna gittiklerini belirtmiştir. Bu oran % 65'dir. İşverenlerin %60,6'sının açık işlerini İŞKUR aracılığıyla aradığını belirtmeleri de dikkat çekicidir. Açık işlerini gazete aracılığıyla karşılamaya çalışanlar % 11,7, internet siteleri aracılığıyla karşılamaya çalışanlar % 6,7'dir.Türkiye'de akraba-eş dost aracılığıyla açık işlerini karşılamaya çalışanlar % 59,5'dir. İŞKUR aracılığıyla açık işleri arama %38,6 olup ildeki İŞKUR aracılığıyla arama dağılımından azdır. Türkiye'de açık işleri karşılamada gazete ve internet seçeneklerinin ise ilden çok yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 35: Açık İşlerin Aranma Yollarına Göre Dağılımı, %, 2013

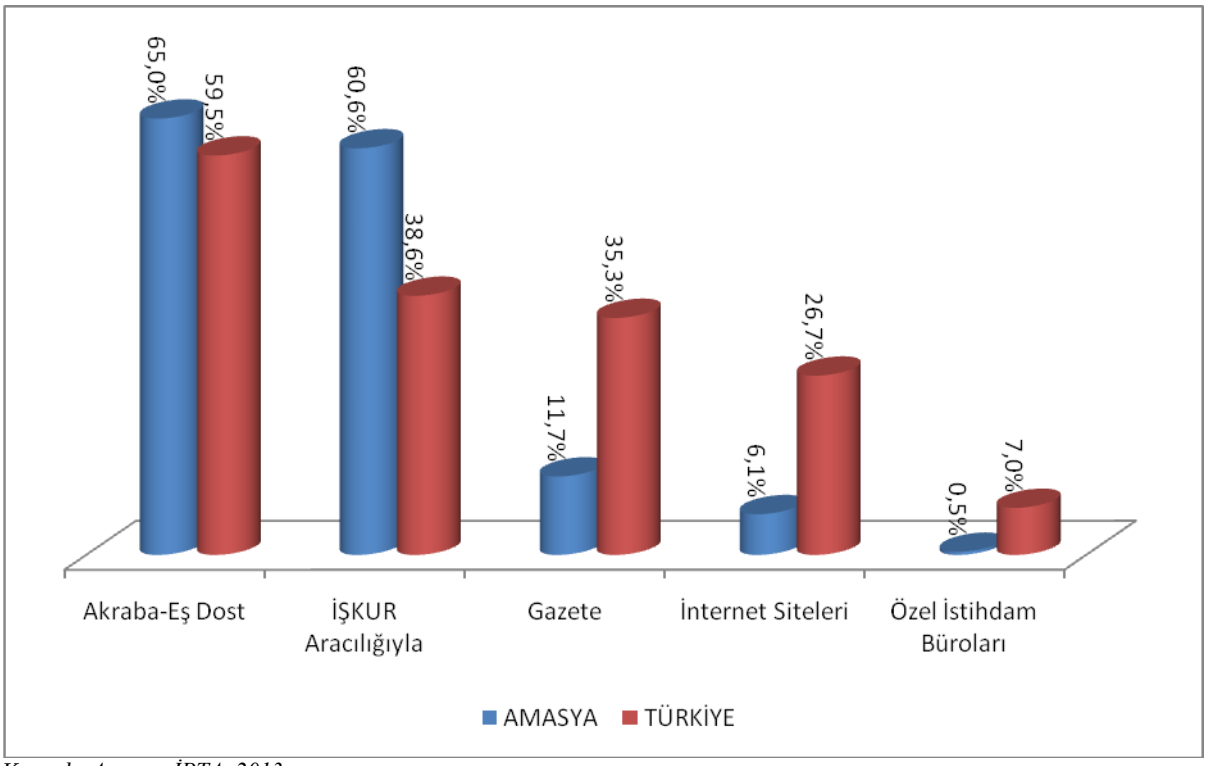

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2013 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Araştırmada cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör Türkiye sonucunda olduğu gibi imalattır. Yalnız ilde imalat sektörü eleman bulmada Türkiye'den daha fazla zorluk çekmektedir. İmalat sektöründeki işyerlerinin % 40,1'İ eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de bu oran % 39,4'tür.

İlde ve Türkiye'de ilk üç sektörde temininde güçlük çekilen işyerlerinin dağılımı paraleldir. İkinci sırada olan toptan ve perakende ticaret sektörünün dağılımı ilde % 27,9 Türkiye'de % 18,1'dir. Üçüncü sıradaki inşaat sektörünün dağılımı ise ilde % 9,1 Türkiye'de % 13,4'tür.

Tablo 21: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, %, 2013

SEKTÖR	AMASYA	TÜRKİYE
İMALAT	40,1%	39,4%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	27,9%	18,1%
İNŞAAT	9,1%	13,4%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	6,2%	0,8%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	5,8%	6,5%
EĞİTİM	3,1%	1,7%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	1,7%	3,8%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1,7%	5,8%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1,4%	2,9%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	1,1%	1,8%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	1,0%	3,1%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0,5%	0,2%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0,4%	0,7%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İlde en fazla temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre dağılımına bakıldığında; temininde güçlük çekilen kişilerin % 48,5'inin sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (% 17,6), hizmet ve satış elemanları (% 14,3) ve profesyonel meslek grupları (% 6,3) meslek grubundadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı sadece % 5,7'dir. Çalışanların % 20'si nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda iken ilin işgücü piyasasının ihtiyaçları daha fazla nitelik gerektiren mesleklerdedir. Ayrıca nitelik gerektirmeyen mesleklerde eleman ihtiyacı duyulduğunda kolaylıkla işgücü piyasasından temin edilebilmektedir.

Grafik 36: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, %, 2013

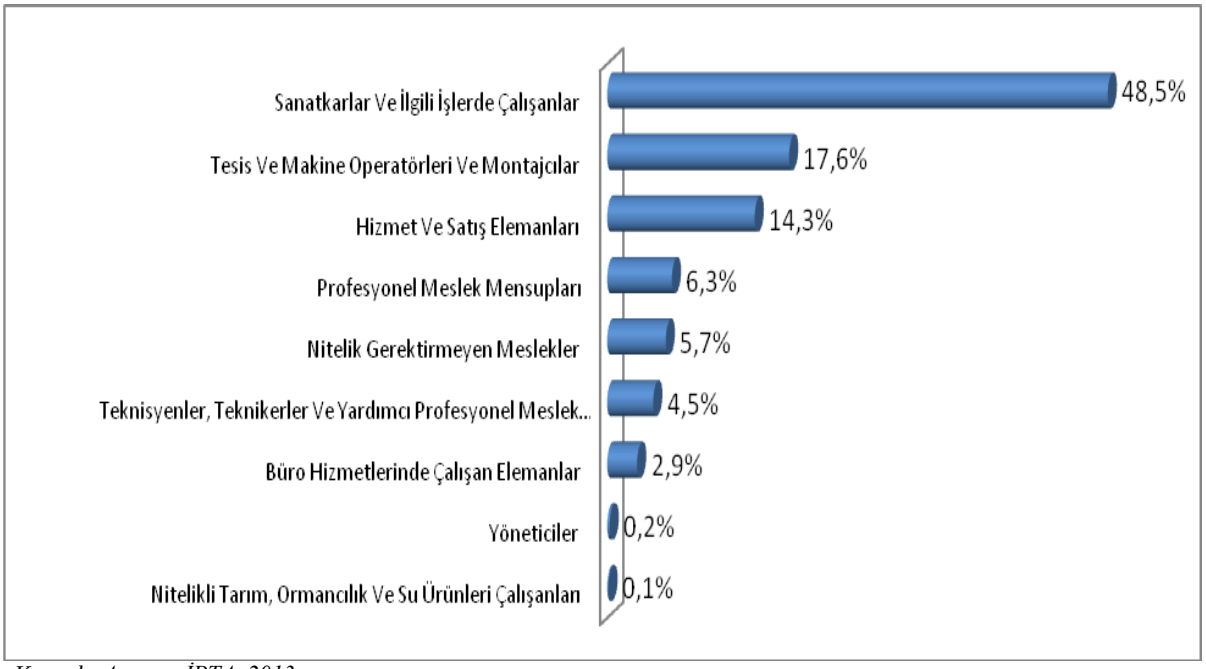

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Temininde zorluk çekilen mesleklerde birinci sırada konfeksiyon işçisidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 19,1'ini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 4,2 ile mermer işçisi, onu da % 3,6 ile diğer madenciler ve taş ocakçılar takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğer meslekler; Beden işçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), plastik mamuller imal işçisi, makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, mobilya imalatçısı/mobilyacı (Ahşap) ve kasap'tır.

Tablo 22: Temininde Güçlük Çekilen İlk On Meslek, 2013

Meslek	Oran
Konfeksiyon İşçisi	19,1%
Mermer İşçisi	4,2%
Diğer Madenciler Ve Taş Ocakçılar	3,6%
Beden İşçisi (Genel)	3,5%
Garson (Servis Elemanı)	3,5%
Plastik Mamuller İmal İşçisi	2,4%
Makineci (Dikiş)	2,3%
Satış Danışmanı	2,2%
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	2,0%
Kasap	2,0%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Teminde güçlükte işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını (% 59,6) belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları (% 46,4), üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması (% 41,2) gelmektedir. Bu sıralama Türkiye ile aynıdır. Türkiye genelinde beceri ve niteliğe sahip eleman bulunmama oranı % 58,9, elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmaması % 53,3, meslekte eleman bulunamaması %41,2'dir.

Grafik 37: Meslek Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, %, 2013

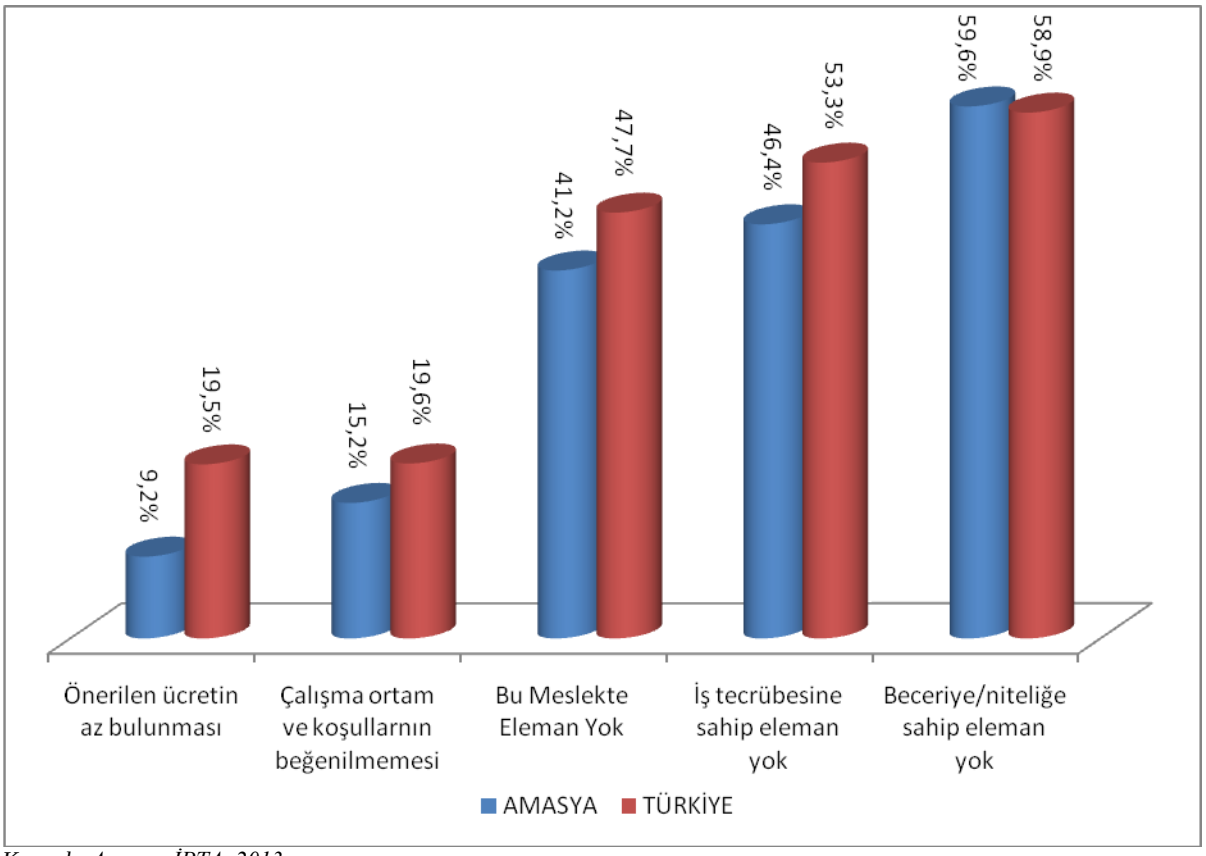

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında konfeksiyon işçisi, garson (servis elemanı), plastik mamuller imal işçisi, makineci (dikiş) ve satış danışmanı gelmektedir.
İşveren tarafından araştırmaya verilen cevaplarda temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Bu veriler Türkiye'de ve ilde iş arayanlardaki mesleksizlik durumunu ortaya koymaktadır.
Nitelikli ara elemanlarının temininde güçlük çekilme nedenlerinin başında önerilen ücretin az bulunması gelmektedir.

2013 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

İlde 2013 yılı sonuna kadar ve 30 Haziran 2014 tarihine kadar istihdam artışı beklenmektedir. Yani işe girişlerin işten çıkışlardan fazla olacağı öngörülmektedir. Yılsonuna kadar idari ve destek hizmet faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde net istihdam azalışı beklense de 30 Haziran 2013 tarihine kadar sadece finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe net istihdam azalışı olacağı belirtilmiştir.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör imalat ve inşaattır. Bu iki sektörde de iki dönemde de net istihdam artışı beklenmektedir. 30 Haziran 2014 itibariyle elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörü ile madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe önemli bir oranda istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 23: Sektörlere Göre NİDO, %, 2013

SEKTÖR	31 Aralık 2013 NİDO %	30 Haziran 2014 NİDO %
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	7,53	5,38
İNŞAAT	7,48	7,42
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	6,72	6,37
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	4,29	10,53
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	4,24	4,24
EĞİTİM	4,18	2,96
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME	3,39	11,86
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	2,61	-0,87
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	1,24	7,19
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	1,16	3,1
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	-0,87	2,6
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	-4,59	7,8
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	-9,68	0
GENEL TOPLAM	**6,17**	**7,06**

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

İlde net istihdam artışının oranı Türkiye'den farklıdır. 31 Aralık 2013 itibariyle ilde net istihdam artışının en fazla olduğu sektör imalat sektörü iken Türkiye de idari ve destek hizmet faaliyetleridir. Türkiye de ikinci sırada gayrimenkul faaliyetleri iken ilde inşaat sektörüdür. 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde net istihdam değişim oranının[17] en yüksek olduğu sektör % 11,86 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür (% 10,53). İstihdam değişiminde bu iki sektörü % 8,27 ile imalat sektörü, % 7,42 ile inşaat sektörü takip etmektedir.

[17] Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) istihdam değişimini açıklar ve net istihdam değişiminin toplam çalışana oranını ifade eder.

İlde net istihdam değişim oranı 31 Aralık 2013 itibariyle % 6,17 iken Türkiye'de % 4,7'dir. 30 Haziran 2013 itibariyle ilde net istihdam değişim oranı % 7,06 iken Türkiye'de % 4,8'dir. İki dönemde de ilde net istihdam değişim oranı Türkiye'den fazladır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek altı aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin % 38,2'si imalat sektöründedir. İmalatı % 23,6 ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise % 12,7 ile inşaat sektörü faaliyetlerinde çalışan işletmelerdir. Araştırmada dikkat çekici olan istihdamın en büyük üçüncü sektörü olan inşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmemekte ve 31 Aralık itibariyle de sektörde net istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 24: Kısa ve Orta Vadede Net İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım, %, 2013

SEKTÖR	31 Aralık 2013 NİDO %	30 Haziran 2014 NİDO %
İMALAT	46,00%	38,20%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	28,40%	23,60%
İNŞAAT	14,60%	12,70%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	6,20%	3,90%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	3,40%	7,40%
EĞİTİM	2,70%	1,70%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	1,00%	5,30%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0,60%	0,50%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0,30%	-0,10%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	0,30%	0,80%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME	0,20%	0,70%
BİLGİ VE İLETİŞİM	0,00%	0,00%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0,00%	0,00%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	-0,20%	0,60%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	-0,30%	0,00%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	-3,30%	5,00%

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Kısa ve orta vadede Türkiye'de net istihdam artışı bekleyen sektörlerin dağılımında birinci sektör imalat sektörüdür. İmalat sektörü net istihdam artışının kısa vadede % 46'sını orta vadede % 38,2'sini oluşturmaktadır. İmalat sektörünü toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Bilgi ve iletişim sektörü ve gayrimenkul faaliyetleri sektörünün istihdam dağılımından pay alamadığı görülmektedir.

Tablo 25: En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 10 Meslek

31 Aralık 2013		30 Haziran 2014	
AMASYA	**TÜRKİYE**	**AMASYA**	**TÜRKİYE**
Konfeksiyon İşçisi	Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi
Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi	Diğer Madenciler Ve Taş Ocakçılar	Makineci (Dikiş)
Diğer Madenciler Ve Taş Ocakçılar	Beden İşçisi (Genel)	Mermer İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Elektrik Teknisyeni	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Beden İşçisi (Temizlik)	Pazarlamacı
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	Gaz Altı Kaynakçısı	Servis Şoförü (Okul)	Garson (Servis Elemanı)
İnşaat Ustası	Beden İşçisi (İnşaat)	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Şoför (Yolcu Taşıma)	Pazarlamacı	Elektrik Teknisyeni	Çağrı Merkezi Görevlisi
Tornacı (Torna Tezgâhı İşçisi)	Elektrikçi (Genel)	İnşaat Ustası	Sıvacı

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Meslek bazında değerlendirme yaparsak kısa dönemde (altı aylık) en fazla istihdam artışı beklenen ilk beş meslek sırasıyla konfeksiyon İşçisi, beden işçisi (inşaat), mermer işçisi, diğer madenciler ve taş ocakçılar ve garsondur. Türkiye'de ilk beş mesleğe bakıldığında sıralamanın makineci (dikiş), güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, beden işçisi (genel) ve satış danışmanı olduğu görülmektedir.

İlk on meslek incelendiğinde ilde ve Türkiye'de aynı sektörde farklı mesleklerin öne çıktığı dikkat çekmektedir. Örneğin ilde birinci sırada konfeksiyon işçisi varken Türkiye'de aynı sektörde çalışan makineci (dikiş) mesleği birinci sıradadır.

Orta vadede (bir yıllık) ilde en fazla istihdam artışı beklenen ilk beş mesleğe bakıldığında kısa vadedeki istihdam artışı ile paralel olduğu görülmektedir. Yine ilde ilk iki sırada Konfeksiyon işçisi ve beden işçisi (inşaat) gelirken bu meslekleri diğer madenciler ve taş ocakçıları, mermer işçisi ve beden işçisi (genel) meslekleri takip etmektedir. Türkiye'de orta vadede istihdam artışı beklenen ilk beş meslek; güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, makineci (dikiş), beden işçisi (genel) ve beden işçisi (inşaat) meslekleridir.

Tablo 26: En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 10 Meslek

31 Aralık 2013		30 Haziran 2014	
AMASYA	**TÜRKİYE**	**AMASYA**	**TÜRKİYE**
Servis Şoförü (Okul)	Tuğla İmal İşçisi	Sıhhi Tesisatçı	Sebze Toplama İşçisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Oda Görevlisi-Turizm	İnşaat Bekçisi	Kuruyemiş Paketleme İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Endüstriyel Boru Montajcısı	Büro İşçisi	Diğer Kağıt İmalat İşçileri
Sıhhi Tesisatçı	Bahçıvan	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi
Isı Yalıtımcısı	Diğer Fidanlık İşçileri Ve Bahçıvanlar	Hamurkâr	Gümrük Memuru
Unlu Mamüller Paketleme İşçisi	Çiçek Düzenleyicisi	Sevkiyat Görevlisi	Tünel Kalıpçı-İnşaat
İnşaat Bekçisi	Eğlence Hizmetleri (Animatör)	Mobilya Paketleme İşçisi	İşletmeci (Genel)
Elektrik Tamircisi	Dikim İşçisi (Bahçecilik)	Banka Gişe Yetkilisi	Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)
Büro İşçisi	Sebze Yetiştirme İşçisi	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Tarım İşçisi-Karma Çiftçilik (Bitkisel Üretim Ve Hayvan Yetiştiriciliği)
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Makineyle)	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Endüstriyel Boru Montajcısı	Çırçır Makinesi Operatörü

Kaynak: Amasya İPTA, 2013

Yine meslek bazında ilde en fazla istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek kısa dönemde (altı aylık) servis şoförü (okul), beden işçisi (temizlik), beden işçisi (genel), sıhhi tesisatçı ve ısı yalıtımcısıdır. Uzun vadede (bir yıllık) ilde istihdam azalışı beklenen sıhhi tesisatçı, inşaat bekçisi, büro işçisi, satış temsilcisi/plasiyer, hamurkar meslekleridir.

İstihdam azalışında meslekler bazında il ve Türkiye arasında büyük farklılık olduğu görülmektedir. Türkiye'de kısa vadede (altı aylık) istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek; tuğla imal işçisi, oda görevlisi-turizm, endüstriyel boru montajcısı, bahçıvan ve diğer fidanlık işçileri ve bahçıvanlardır. Orta vadede (bir yıllık) istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek ise sebze toplama işçisi, kuruyemiş paketleme işçisi, diğer kağıt imalat işçileri, meyve sebze ayıklama işçisi ve gümrük memuru şeklindedir.

SONUÇ

Amasya İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler elde ki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Amasya, Tokat, Çorum ve Samsun illerini kapsayan TR83 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2012 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. Bunlardan biri işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TR83 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı % 23,5'dur. Bu oran kadınlarda % 34,2'e çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma inşaat ve daha birçok sektöre yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. İşverenlerden daha ayrıntılı bilgi talep edildiğinde ise problemler yaşandığı gözlemlenmiştir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasına paraleldir. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (% 56) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Amasya ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe yevmiyeli çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum kayıt dışı çalışmayı artırmaktadır.

Bölge istihdam oranı % 45,9'dur. Her 100 erkekten 63'ü (% 63), her 100 kadından 30'u (% 29,8) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı % 65 olan Türkiye ortalamasından 2 puan düşük iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (% 25,6) 3,5 puan yüksektir. Kadın istihdam oranının fazla olmasının nedeni olarak tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlar gösterilebilir. Toplam istihdama bakıldığında % 45,9 olan bölge istihdam oranı % 45,4 olan Türkiye istihdam oranından fazladır.

Bölge toplam işsizlik oranı % 5,7, erkek işsizlik oranı % 5,2, kadınlarda % 6,8'dir. En düşük işsizlik oranı % 0,9 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu % 4,6 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 8,3 olan işsizlik oranı yüksek okul mezunlarında % 10,7'dir. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi yüksek eğitimdir. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı

dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 6,2 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 15,6'ya, yüksek eğitimli erkeklerde % 5,1' den kadınlarda % 21,6'ya yükselmektedir. Yüksek eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır. Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda % 18,1 olan işsizlik oranı erkeklerde sadece % 4,4 dür. Lise altı eğitimli işsizlerin üçte birini kadınlar oluştururken, yüksek eğitimli işsizlerin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır. İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri de erkeklerden daha uzundur. Tüm bu göstergeler bölgede kadınlarda eğitimli, ilk kez işgücü piyasasına giren ve uzun süredir işsiz profili varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Amasya ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 23,3'ü bu yaş grubundadır. İşsizlerin üçte ikiye yakını da 20-34 yaş grubundadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarıya yakını lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %17'si yüksek eğitimlidir. Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. Bu istatistiklerde de eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücü piyasasına girmeleri artmaktadır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece % 18,8'i kadındır ve bu oran % 23,1 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim sektörü, finans ve sigorta faaliyetleri gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Amasya'da ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi gibi eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler ve Muhasebe, Satış Danışmanı gibi belli bir eğitim seviyesi isteyen mesleklerdir.

İlde açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı % 67,5'dir. Bu oran özel sektörde, % 61,3'tür. İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin % 78,9'u 15-39 yaş aralığındadır. Kayıtlı işsizlerin yaş dağılımı ve işe yerleştirme oranı dikkate alındığına bu oran doğal görülebilir. Toplam kayıtlı işsizlerin % 79,1'i 15-39 yaş grubundadır ve işe yerleştirilenlerin % 28,4'ü kadındır.

Eğitim durumuna göre işe yerleştirmelerde kadın payları da bu eğilimi desteklemektedir. İşe yerleştirmelerde kadın payının en yüksek olduğu eğitim seviyesi ilköğretim eğitim düzeyidir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Amasya'da İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarıya yakını lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında Amasya ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün imalat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de imalat sanayindedir.

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör önde gelen elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörüdür. Sektörde açık iş oranı 7,8'dir. Sektörde çalışan sayısının az olması ekonomide bu oranın önemini henüz hissettirmese de sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini etkin olarak hissettirecektir.

İlde % 4,4 olan açık iş oranı, Türkiye'deki açık iş oranı ile aynıdır. İlde açık iş oranı itibariyle ilk sırada yer alan elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe Türkiye açık iş oranı % 1,3'dür. İlde devam etmekte olan HES projeleri nedeniyle bu sektördeki açık iş oranı fazladır. İmalat sektöründe İlde açık iş oranı % 6,3 Türkiye'de ise % 5,4'tür. İlde açık iş oranı % 6,2 olan madencilik sektöründeki açık iş oranı Türkiye'de sadece % 3'tür. Toptan ve perakende ticaret sektöründe açık iş oranı İlde % 4,3 Türkiye'de % 4,6'dır.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu % 44 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Bu ana meslek grubunu % 18 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, % 13 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek konfeksiyon işçisidir. Açık işlerin % 17,2'sini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 6,4 ile mermer işçisi takip etmektedir.

Temininde en çok zorluk çekilen meslek konfeksiyon işçisidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin % 19,1'ini konfeksiyon işçileri oluşturmaktadır. Bu mesleği % 4,2 ile mermer işçisi, onu da % 3,6 ile diğer madenciler ve taş ocakçılar takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde belirli bir eğitim ve beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyinin fark etmez olması dikkat çekicidir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Kısa ve orta vadede net istihdam artışının sektörlere göre dağılıma bakıldığında en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine imalat sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının imalat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin imalat sektöründe olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıt dışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Kayıt dışı istihdamı azaltmak için teşviklerin biraz daha cazip hale getirilmesi ve denetimlerin artırılması etkili olabilir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR

..... İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI

İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.**
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ömek No	:	
İşyerinin Yasal Ünvanı	:	
İşyerinin Tabela Ünvanı	:	

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	.....
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	...../...../ .....@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	Unvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-posta	:	İmza/Kaşesi	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S6: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S6.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz. ☐ ⟹ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04									05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (sayısallık becerisi) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği									İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
		☐											☐					

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	6.3'e geçiniz
	Hayırsa →	6.1 veya 6.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.		7.soruya geçiniz
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
5.6.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	7.3'e geçiniz
	Hayırsa →	7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum.		8.soruya geçiniz
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
5.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	8.3'e geçiniz
	Hayırsa →	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.		9.soruya geçiniz
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
5.8.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	9.3'e geçiniz
	Hayırsa →	9.1 veya 9.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum.		10.soruya geçiniz
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
5.9.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çeklime Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
		☐					

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**ÖrneklemToplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam işyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

***İstihdam Politikası*: Genel** olarak, ekonomide mevcut istihdam düzeyinin korunması ve artırılması ve artırılması için hedefler belirlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri pazardır.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\textbf{\textit{İstihdam Oranı}} = \frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdama katılım oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri

L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslar arası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 ve 6 basamaklı meslekler yer almaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı $= \frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

İşsiz: İşsiz çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı $= \frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam + işsiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın birçok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresin uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücü dışı (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dâhil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücü Dışı Nüfus Oranı $= \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz})}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemi. (İŞKUR)

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır.

Açık İş Oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık İş Oranı $= \frac{\text{Açık işlerin sayısı}}{\text{Açık işlerin sayısı} + \text{Çalışanların sayısı}}$ x 100

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesi (İŞKUR)

İşe Yerleştirme: Bir işyerinde bir kişinin açık olan işe atanmasıdır. (EUROSTAT)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) işsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme Oranı: Açık işlere yerleştirilen kişi sayısını ifade eder ve şu şekilde hesaplanır.

İşe Yerleştirme Oranı $= \frac{\text{İşe yerleştirilen sayısı}}{\text{Açık iş sayısı}}$ x 100

Net İstihdam Değişim Oranı: İstihdam değişimini açıklar ve şu şekilde hesaplanır.

Net İstihdam Değişim Oranı $= \frac{\text{Alınan eleman sayısı} - \text{Çıkartılan eleman sayısı}}{\text{Toplam çalışan sayısı}}$ x 100

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı $= \frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4:Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

*Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)*

Ek 5: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması 2011

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İl Kodu	**İller**	**SEGE 2011 Sırası**	**İl Kodu**	**İller**	**SEGE 2011 Sırası**
TR100	İstanbul	**1**	TRB11	Malatya	**42**
TR510	Ankara	**2**	TR332	Afyon	**43**
TR310	İzmir	**3**	TR905	Artvin	**44**
TR421	Kocaeli	**4**	TRA12	Erzincan	**45**
TR611	Antalya	**5**	TR631	Hatay	**46**
TR411	Bursa	**6**	TR821	Kastamonu	**47**
TR412	Eskişehir	**7**	TR813	Bartın	**48**
TR323	Muğla	**8**	TR722	Sivas	**49**
TR211	Tekirdağ	**9**	TR833	Çorum	**50**
TR322	Denizli	**10**	TR823	Sinop	**51**
TR424	Bolu	**11**	TR903	Giresun	**52**
TR212	Edirne	**12**	TR633	Osmaniye	**53**
TR425	Yalova	**13**	TR822	Çankırı	**54**
TR222	Çanakkale	**14**	TR712	Aksaray	**55**
TR213	Kırklareli	**15**	TR713	Niğde	**56**
TR621	Adana	**16**	TR832	Tokat	**57**
TR721	Kayseri	**17**	TRB14	Tunceli	**58**
TR422	Sakarya	**18**	TRA11	Erzurum	**59**
TR321	Aydın	**19**	TR632	Kahramanmaraş	**60**
TR521	Konya	**20**	TR902	Ordu	**61**
TR612	Isparta	**21**	TR906	Gümüşhane	**62**
TR221	Balıkesir	**22**	TRC13	Kilis	**63**
TR331	Manisa	**23**	TRA13	Bayburt	**64**
TR622	Mersin	**24**	TR723	Yozgat	**65**
TR334	Uşak	**25**	TRC12	Adıyaman	**66**
TR613	Burdur	**26**	TRC22	Diyarbakır	**67**
TR413	Bilecik	**27**	TRA22	Kars	**68**
TR812	Karabük	**28**	TRA23	Iğdır	**69**
TR811	Zonguldak	**29**	TRC32	Batman	**70**
TRC11	Gaziantep	**30**	TRA24	Ardahan	**71**
TR901	Trabzon	**31**	TRB13	Bingöl	**72**
TR522	Karaman	**32**	TRC21	Şanlıurfa	**73**
TR831	Samsun	**33**	TRC31	Mardin	**74**
TR904	Rize	**34**	TRB21	Van	**75**
TR423	Düzce	**35**	TRB23	Bitlis	**76**
TR714	Nevşehir	**36**	TRC34	Siirt	**77**
TR834	Amasya	**37**	TRC33	Şırnak	**78**
TR333	Kütahya	**38**	TRA21	Ağrı	**79**
TRB12	Elazığ	**39**	TRB24	Hakkari	**80**
TR715	Kırşehir	**40**	TRB22	Muş	**81**
TR711	Kırıkkale	**41**			

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

İŞKUR

TÜRKİYE İŞ KURUMU
AMASYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Beyazıt Paşa Mah. Mehmet Varinli Cad. Bağkur Binası
Tel: 0358 218 13 10 Faks: 0358 218 40 63
www.iskur.gov.tr